

Первомайська філія
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Кафедра обліку і економічного аналізу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: Формування облікової політики підприємства
(на матеріалах ТОВ «Нове Діло»)

Виконав: здобувач вищої освіти 4курсу
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва спеціальності)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)
Освітня програма «Облік і аудит»
(назва ОПП)
Пугач Маргарита Владиславівна
(прізвище та ініціали)
Керівник Гавриленко Н. В.
(прізвище та ініціали)
Рецензент Грищенко О.В.
(прізвище та ініціали)

Первомайськ 2020

Анотація

Кваліфікаційну дипломну роботу бакалавра присвячено проблемі удосконалення облікової політики. В роботі вивчено сутність облікової політики, її структуру, розкриті питання формування інформаційної бази облікової політики; проблеми орієнтації облікової політики на підвищення ефективності управління.

Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства, вивчено динаміку показників прибутковості, платоспроможності, оцінено фінансові результати діяльності підприємства за два останніх роки. Також здійснено аналіз фінансових результатів.

За результатами здійсненого у дипломній роботі аналізу діючого наказу про облікову політику підприємства встановлено, що в теперішній час процесу формування облікової політики приділяється недостатньо уваги, як зі сторони бухгалтерської служби, так і зі сторони керівництва підприємства. Так, наприклад, зміст наказу на новий фінансовий рік, є дублюванням вже діючого, разом з тим економічна ситуація вимагає суттєвих змін у веденні обліку. На теоретичному рівні наказ про облікову політику розглядається як один з обов'язкових елементів діяльності підприємства.

Ключові слова: облікова політика, витрати, доходи, бухгалтерський облік, обліково-аналітичне забезпечення, фінансова звітність

Annotation

The bachelor's thesis is devoted to the problem of improving accounting policy. The essence of the accounting policy, its structure is studied in the work, the questions of formation of the information base of the accounting policy are revealed; problems of orientation of accounting policy on increase of efficiency of management.

The analysis of financial and economic activity of the researched enterprise is carried out, dynamics of indicators of profitability, solvency is studied, the financial results of activity of the enterprise for the last two years are estimated. The analysis of financial results is also carried out.

According to the results of the analysis of the current order on the accounting policy of the enterprise, it is established that currently the process of forming the accounting policy is given insufficient attention, both by the accounting department and by the management of the enterprise. For example, the content of the order for the new financial year is a duplication of the existing one, however, the economic situation requires significant changes in accounting. At the theoretical level, the order of the accounting policy is considered as one of the mandatory elements of the enterprise.

Keywords: accounting policy, expenses, income, accounting, accounting and analytical support, financial reporting

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ	5
1.1. Еволюція поглядів на сутність облікової політики.....	5
1.2. Сутність, мета, завдання та функції облікової політики.....	19
РОЗДІЛ 2 ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ «НОВЕ ДІЛО».....	36
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Нове діло».....	36
2.2. Оцінка фінансового стану ТОВ «Нове діло».....	36
РОЗДІЛ 3 ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «НОВЕ ДІЛО»	36
3.1 Організація облікової політики ТОВ «Нове діло».....	36
3.2 Структурно-логічна схема розкриття змісту облікової політики ТОВ «Нове Діло».....	58
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ НА ТОВ «НОВЕ ДІЛО»	
4.1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів виробництва підприємстві.....	60
4.2. Заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу найбільш вагомих факторів.....	63
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70
ДОДАТКИ	

ВСТУП

На сучасному етапі економічного розвитку України характерною рисою є зміна і переорієнтування бізнес-процесів з урахуванням швидких змін на ринку. З позиції ринкових взаємовідносин система управління діяльністю підприємств висуває нові вимоги до обліку як інформаційного джерела для прийняття управлінських рішень.

В економіці нашої держави важлива роль належить харчовій промисловості, складовою якої є кондитерська галузь. Виробництво кондитерських виробів має задовольняти запити й потреби населення, а досягти цього можливо при оперативному управлінні виробництвом продукції, якість якого залежить від обсягу інформації, яка генерується системою обліку господарської діяльності. Ефективність управління значною мірою впливає на фінансовий результат діяльності підприємств.

При формуванні системи обліку потрібно враховувати потреби менеджерів у необхідній інформації, яка знаходить своє відображення в обліковій політиці

Отже, необхідність дослідження облікової політики і обумовили вибір теми дослідження та її актуальність.

Мета дипломної роботи: дослідити теоретичні та прикладні аспекти облікової політики.

Для реалізації поставленої мети були визначені наступні завдання:

- описати історичний аспект дослідження економічної суті облікової політики;
- розкрити теоретико-методологічні аспекти облікової політики;
- дослідити та висвітлити виробничо-економічні особливості та оцінити фінансовий стан функціонування досліджуваного підприємства;
- оцінити організацію облікової політики на ТОВ “Нове діло”.

Об’єктом дослідження дипломної роботи є облікова політика підприємства, а також господарська діяльність ТОВ "Нове діло". Предметом

дослідження виступають теоретичні, методологічні та практичні питання (проблеми) облікової політики підприємства.

Законодавчо-нормативна база дипломної роботи включає 4 нормативні документа; теоретичні аспекти представлені роботами таких авторів: Т. Барановської, М. Білухи, Ф. Бутинця, З. Гуцайлюка, С. Голова, П. Житнього, З. Задорожного, Л. Кіндрацької, Г. Кірейцева, В. Клевця, Я. Крупки, М. Кужельного, В. Лінника, Л. Ловінської, Н. Малюги, Є. Мниха, О. Петрук, М. Пушкаря, В. Сопко, С. Свірко, І. Фаріона, П. Хомина, М. Чумаченка, В. Швеця, С. Шкарабана, В. Шевчука та ін. та інших науковців.

Практична база дипломної роботи складається зі Статуту ТОВ "Нове діло", облікової політики, первинних документів, синтетичних реєстрів.

Дана дипломна робота бакалавра містить 4 розділи.

В першому розділі розкриваються теоретичні аспекти облікової політики, проаналізовано зміну уявлень про предмет дослідження в ході розвитку світової економічної науки; узагальнено та оцінено підходи до розуміння економічної сутності облікової політики як об'єкта бухгалтерського обліку.

В другому розділі надана виробничо-економічна характеристика та проведено аналіз фінансового стану ТОВ "Нове діло".

Третій розділ дипломної роботи містить характеристику облікової політики підприємства.

Четвертий розділ містить аналіз умов праці й характеристику небезпечних і шкідливих факторів на робочих місцях підприємства; аналіз виробничого травматизму, професійних захворювань; заходи виробничої санітарії; на ТОВ "Нове діло"; основні функції управління охороною праці на підприємстві, питання фінансування і стимулювання заходів щодо охорони праці.

Дипломна робота виконана на 78 сторінках, містить 5 рисунків, 18 таблиць, 4 додатків. Список використаних літературних джерел налічує 33 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.2. Еволюція поглядів на сутність облікової політики

Перш, ніж перейти до дослідження сутності поняття облікова політика, потрібно в'яснити такий термін, як «політика». У загальному розумінні політикою називають лінію поведінки когось у чому-небудь [1, с. 506].

Політика означає те саме, що й тактика і стратегія. Тактика – визначення методів, шляхів, що найбільше відповідають конкретним обставинам і приведуть до успіху, засоби досягнення мети [197,с. 646]. Стратегія – мистецтво керувати чимось, має значення з погляду здійснення загальних цілей та далекої перспективи (мети) [197, с.631].

Облікова політика у вужчому значенні означає вербальну модель, створену на основі положень стандартів обліку, які найбільшою мірою враховують специфіку роботи підприємства та фактори внутрішнього й зовнішнього середовища.

Галузеву специфіку бізнесу та оточення враховують у моделі обліку, яку обирає менеджмент, що суттєво впливає на формування інформаційних ресурсів з обумовленими потребами персоналу вищого, середнього та нижчого рівня системи управління.

Термін «облікова політика» є досить містким і багатозначним. Одним із головних її завдань є вибір методів обліку, які впливають на формування ретроспективної і перспективної інформації для внутрішнього та зовнішнього користування інформацією, що слугує для практичного розв'язання задач управління виробництвом в умовах жорсткої ринкової конкуренції. Інформаційний потік поділяють на складові, які описані в зарубіжній, а в останні роки і у вітчизняній економічній літературі.

Потоки інформації диференціюються за окремими функціональними напрямками: для менеджменту (управління виробництвом), маркетингу

(управління ринком збуту), маркетингу (управління довгостроковою програмою, націленою на розширення ринків збуту, та мережами держави).

Результати дослідження дозволяють зробити висновок про те, що одна група авторів ототожнює облікову політику з методом фінансового обліку та його реалізацією; інша – до предмета облікової політики відносить лише складання фінансової звітності; третя – визнає облікову політику внутрішнім нормативним актом.

Це свідчить про нерозвинутість вчення про роль, значення та структуру облікової політики. Одні визначення більш-менш точно відображають сутність, а інші – неправомірно звужують або розширюють її. Однак увага до цього явища прямо чи опосередковано свідчить про те, що облікова політика набуває статусу елемента теорії обліку, а в господарській практиці стає предметом, за допомогою якого упорядковують збирання та обробку даних з урахуванням специфіки роботи підприємств. Узагальнюючи дані нашого дослідження та аналіз літературних джерел, доцільно в основу облікової політики покласти такі суттєві характеристики:

- облікова політика поширюється не лише на упорядкування елементів фінансового обліку і складання фінансової звітності, а й на отримання оперативної інформації для нижчого, середнього та вищого рівнів менеджменту;

- складові облікової політики повинні разом виконувати єдину функцію генерування інформації, а тому доцільно використовувати термін «модель організації»;

- при розробці проекту облікової політики потрібно враховувати обставини та фактори, які визначають специфічні риси бізнесу;

- облікова політика підприємства повинна бути побудована, у першу чергу, в інтересах власника підприємства та ефективного менеджменту.

З приводу трактування терміна «облікова політика» обліковцями можна зазначити, що дефініції досить поверхові. Найчисельніша група авторів дотримується визначення сутності облікової політики як прийнятої

підприємством сукупності способів ведення фінансового обліку — первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]. Інші автори облікову політику більше орієнтують на потреби формування звітної інформації, що мало чим відрізняється від попереднього[9; 10; 11].

Однак, заслуговують на увагу ті визначення облікової політики, які більшою мірою орієнтовані на можливості її використання в управлінні та плануванні подальшої господарської діяльності. Як свідчить практика, ведення обліку як складової облікової політики має практичне значення, а принципи її формування не розкрито, що негативно позначається на якості цього документа.

Отже, визначення облікової політики підприємства вимагає врахування як загальнометодичних нормативно-правових документів, які регулюють організацію обліку і звітності в Україні, так і опанування специфічних технологічних особливостей діяльності конкретного підприємства. Лише на основі поєднання основних методологічних вимог з конкретизованою методикою відображення фактів господарської діяльності на підприємстві, яка повною мірою враховує специфіку його діяльності, можна сподіватися на розробку обґрунтованої облікової політики.

На жаль, до цього часу на практиці відсутні якісні облікові політики, в чому є вина науковців, які не розробили концептуальну основу на теоретичному рівні.

Показовим щодо цього є методика облікової політики, яка наведена у всеукраїнській професійній газеті «Все про бухгалтерський облік» від 12 січня 2009 р. (с.8-11). У передмові зазначено «Облікова політика – це серце бухобліку на підприємстві. Вона задає темп і відбиває ритм для кожного бухгалтера: раз — вибираємо метод списання запасів, два – встановлюємо частоту проведення інвентаризації, три – визначаємо перелік статей калькулювання виробничої собівартості. Наказ про облікову політику може бути жорстким, мобілізувати сили всього колективу, може бути м'яким,

дозволяючи зручно організувати роботу. І аж ніяк не можна допускати, щоб серце зупинилося, тобто, щоб наказу про облікову політику взагалі не було, або щоб він не містив тих положень, які в ньому мають бути обов'язково».

А далі наводять окремі пункти облікової політики, де фрагментарно розкривають положення організації обліку в неструктурованому вигляді та перелік додатків до наказу (пов'язані особи; сегменти ринку; робочий план рахунків; форми бланків документів у тому числі з управлінського обліку; склад постійно діючої інвентаризаційної комісії; особи, уповноважені підписувати документи; особи, уповноважені отримувати цінності від імені підприємства; графік документообороту). Весь матеріал викладено на 3-х сторінках.

Аналіз цих рекомендацій свідчить про чисто формальний підхід до організації обліку, який не містить ні мети, ні функцій, ні згадки про склад інформаційних ресурсів та користувачів. Відірваність від менеджменту знецінює облікову політику і не дивно, що на підприємствах такий документ нічого не дає для поліпшення роботи менеджерів. Отже, без теоретичного обґрунтування сутності облікової політики окремі підприємства змушені розробляти такий важливий документ, керуючись досвідом своїх працівників, що не завжди може гарантувати належну якість.

Облікова політика стосується не стільки викладу положень щодо складання фінансової звітності, скільки регламентації організації та методики обліку, кінцевим продуктом якого є різноманітна звітність, яка характеризує роботу підрозділів, бізнес-процесів та окремих виконавців. Важливість облікової політики полягає не лише у вирішенні облікових проблем, а й у врахуванні інформації з приводу змін зовнішнього конкурентного середовища. Це потребує відображення в обліку не тільки фактів, які відбулися, а й складання прогнозів подальших змін в інвестиційній, інноваційній, виробничій, збутовій, фінансовій діяльності та у сфері виробництва якісної продукції, у використанні виробничого потенціалу тощо [12]. Попри важливість облікової політики як організаційної функції, яка

інтегрує систему обліку з іншими складовими системи управління – плануванням, бюджетуванням, прогнозуванням, аналізом і контролем, важливим є генерування обліково-економічної інформації для різних цілей (для суб'єктів господарювання, партнерів по бізнесу, інвесторів менеджерів, економістів). Спірною є думка, про доцільність покласти процес розробки на виконавчий орган – спеціалізований підрозділ, підпорядкований головному бухгалтеру. Як зазначає П. Житний, це може бути один із структурних підрозділів обліково-фінансової служби, наприклад, сектор облікової політики (СОП), оскільки, мовляв, основною функцією такого підрозділу мають бути розробка довгострокового розпорядчого документа про облікову політику, його узгодження, затвердження, оцінка і контроль виконання, а також внесення доповнень і змін, які забезпечують достовірніше відображення господарських подій у системі обліку та фінансовій звітності. Зрозуміло, що СОП може бути створений на великих підприємствах, а на середніх та малих доцільно створити тимчасову групу з розробки такого документа. Для розробників облікової політики, як мінімум, потрібна концепція, що втілює у собі задум автора, основні ідеї з проблем конструювання механізму, здатного досягти поставленої мети – обробити дані й перетворити їх у інформацію для різних цілей і різних користувачів. Відсутність в економічній літературі концептуальної основи з проектування облікової політики спонукало дисертантку розробити варіант такого наукового підґрунтя, що може сприяти втіленню його у практичну діяльність і допомогти структурувати та упорядкувати роботу зі створення якісної інформаційної системи на підприємстві з урахуванням вимог законодавства та інтересів користувачів (рис. 1.1). Як видно з рисунка 1.1, на систему управління покладено завдання щодо узагальнення поглядів, розуміння і тлумачення принципів облікової політики та урахування вимог законодавства у сфері організації та методики здійснення облікового процесу.

Це положення правомірне, оскільки керівник відповідає за організацію обліку, а організація, у свою чергу, знаходить відображення в обліковій

політиці. Бухгалтерський апарат втілює в життя облікову політику через розробку методик збору й обробки даних, що стосуються окремих об'єктів спостереження. Саме розподіл обов'язків між керівником і головним бухгалтером підприємства вимагає залучення до розробки облікової політики заінтересованих менеджерів які потребують інформації фінансового й управлінського характеру.

В цьому документі повинні знайти положення законодавчих органів, внутрішньовідомчих регуляторів і внутрішніх стандартів самого підприємства, які стосуються функціонування облікової системи та підготовки звітності про роботу підприємства. До принципів розробки облікової політики які рекомендує автор приймати до уваги, можна віднести:

- залучення менеджерів усіх ланок до формування основних положень розпорядчого документа та обговорення його змісту на виробничих нарадах;
- відкритість інформації про фінансовий стан, показники діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства, яка надається будь-якому користувачу без обмежень;
- врахування специфіки галузі та операційного середовища, його ризики на невизначеність;
- обґрунтування вибору оцінок та припущень щодо діяльності підприємства;
- перспективи розвитку, наміри та зобов'язання.

Принципи не можуть протирічити чинному законодавству, а стандарти допускають можливість вибору варіантів оцінки, припущень, обґрунтування перспектив розвитку.

Принципово важливим при розробці облікової політики є визначення структури документа, в якому потрібно виділити три частини – фінансовий, управлінський і стратегічний облік.

На основі сформульованих принципів приступають до розробки облікової політики члени тимчасової творчої групи – керівник, головні спеціалісти, керівники економічних і технічних служб та головний бухгалтер.

Важливою складовою творчої групи є визначення об'єктів управлінського, фінансового, і стратегічного обліку, оскільки вони підлягають відстеженню, документуванню, вимірюванню та визначенню інформації для кожного з відділів менеджменту.

Головний бухгалтер виступає в ролі координатора, який визначає доцільність, можливість та схему збирання даних і отримання інформації на запит менеджерів.

Зрозуміло, що якість системи буде залежати від обсягу отриманої інформації для користувачів, тому спочатку визначають потребу в інформації для кожного з рівнів управління, та від розуміння лідером важливості окремих підсистеми обліку.

У більшості випадків обмежуються лише однією підсистемою – фінансовим обліком, в той час коли ринкове середовище вимагає різноманітної інформації. Ось чому нині стає нагальною необхідність створення інформаційної системи обліку з трьох підсистем – управлінської, фінансової та стратегічної, що й повинно знайти своє місце в обліковій політиці.

Конкретизація окремих положень облікової політики знаходить втілення в додатках, які за обсягом досить великі (робочий план рахунків, альбом документів, графік документообороту, методики збирання й обробки даних тощо).

Детальному розкриттю методик обліку окремих об'єктів передуює розділ облікової політики, в якому розкривають питання організації облікового процесу починають від вибору організаційної форми ведення обліку на підприємстві до оснащення літературою (технічна бібліотека) та організаційною технікою персоналу бухгалтерії.

До організаційного блоку відносять питання роботи з матеріально-відповідальними особами з приводу оформлення звітів та подання на обробку за графіком. З цією метою розробляють список відповідальних осіб, вказують дату подання звіту, форму звіту з показниками, форми та реквізити документів

які наводять у додатку до облікової політики.

Таким чином, мають рацію ті вчені, які стверджують, що облікова політика стосується не тільки фінансової звітності, скільки процесу ведення та організації фінансового обліку, кінцевим продуктом якого є звітність (мабуть у розумінні й інших її видів, а не тільки звужено до одного виду).

Але, на наш погляд, важливість облікової політики не означає, що вона забезпечить вирішення облікових проблем, пов'язаних із необхідністю постійної адаптації до змін зовнішнього конкурентного середовища, в якому здійснюється виробнича діяльність, що потребує відображення в обліку не тільки фактів, які відбулися, а й складання прогнозів подальших змін як у інвестиційній, інноваційній діяльності, так і у сфері виробництва високотехнологічної продукції та використанні виробничого потенціалу, як вважають, за словами цитованого автора, багато фахівців і практиків [12].

Таким чином, вищеподане трактування змісту облікової політики не відповідає його суті, оскільки термін «сукупність» як загальна кількість, сума чогось не дає змоги розкрити взаємозв'язок і супідрядність між складовими облікової політики, а подає їх рівнозначними.

На наш погляд, має бути чітка ієрархія взаємозв'язку принципів, методів і процедур, оскільки перші дотримуються при застосуванні других і виконанні третіх. З огляду на це замість «сукупність», на нашу думку, слід ужити термін «система», наголосивши на взаємозв'язку в ній принципів (у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») й деталізувавши її дотримання за відповідними процедурами (у П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»).

Наразі, відсутність чіткої формалізації таких дефініцій, як принципи, методи, процедури, потребує ґрунтовної розробки основ облікової політики, оскільки в іншому випадку накази про облікову політику будуть лише формальним переліком окремих фрагментів положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших інструктивних матеріалів, адже навіть у формулюванні принципів за цими нормативними документами допускається

їх змішування з методами, а останніх – з процедурами[8,с.47].

Слід зазначити, що і в наукових джерелах не подано обґрунтованого розмежування складових облікової політики: принципів, методів і процедур. Здебільшого вчені відходять від змісту облікової політики як сукупності методів, способів і процедур, не будучи в змозі визначити їх окремо, а тому пропонують лише зрозумілий для них поділ облікової політики на певні складові:

- а) «методичні питання облікової політики»;
- б) «технічні питання облікової політики»;
- в) «організація роботи облікової служби»;
- г) «методи і спроби відображення в обліку його бухгалтерської служби»;
- д) «організаційно – технічні аспекти обліку» тощо.

Інколи науковці зрівноважують облікову політику та організацію бухгалтерського обліку: «Облікова політика – це вибір самим підприємством конкретних методик, форми і техніки організації...бухгалтерського обліку».[10]

На наш погляд, це неправомірно, адже організація бухгалтерського обліку - лише одна із складових облікової політики підприємства. Визначити облікову політику за змістом тотожною організації обліку означає звужити роль першої відповідно до рівня колишнього Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності.

Разом із цим, більшість учених не помічає очевидних недоліків у директивних документах. Так, наприклад, у формулюванні одного з основних принципів обліку (6-й – у Законі, 5-й – у П(С)БО 1) змішано визначення власне принципу «відповідності доходів і витрат» із методом «нарахування», чого не можна допускати у нормативних актах, які регулюють облікову політику в нашій країні.

Принципи обліку – це правила, за якими вимірюються господарські операції, а потім їхні результати відображаються у фінансовій звітності. Їх налічується 10, і всі вони подані у ст.4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та п. 18 П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Керуючись ними, встановлюють два інших елементи облікової політики – методи і процедури обліку.

Загалом організація (фр.organization та лат. organize – надаю стрункового вигляду, влаштовую) — складова частина управління, що підлягає в координації дій окремих елементів системи, у досягненні взаємної відповідності функціонування її складових.

Методологічний аспект обліку характеризується:

- визначенням завдань і суб'єктів господарювання, на які ці завдання поширюються;
- обсягом та порядком оприлюднення звітності і подання інформації у звітності;
- поділом обліку на різні види;
- встановленням правил ведення обліку та порядку отримання звітних показників.

М. С. Пушкар вважає, що «методологія обліку складається з принципів та правил отримання, обробки, фіксації та передачі інформації, правил оцінки, ведення рахунків, критеріїв розмежування основних засобів та малоцінних і швидкозношуваних предметів, порядку нарахування амортизації і зносу, порядку обліку ремонтів, оцінки запасів та готової продукції, списання витрат майбутніх періодів, порядку визначення обсягу реалізації продукції, порядку обліку та розподілу комплексних витрат і включення їх у собівартість, порядку утворення статутного фонду, фондів спеціального призначення та інших питань» [13, с. 146].

Розглянемо технологію обрання форми організації ведення обліку. Існуючі у вітчизняній та зарубіжній практиці форми організації ведення обліку можна умовно відокремити в межах двох альтернатив.

Альтернатива 1 полягає у веденні обліку на підприємстві безпосередньо підприємством – власними силами, а альтернатива 2 – силами сторонніх осіб.

Організація ведення обліку власними силами передбачає можливість використання праці найманих працівників (керівника, головного бухгалтера, бухгалтера, обліковців тощо) або безпосередньо власника підприємства. Впровадження зазначеного підходу сприяє підвищенню рівня конфіденційності облікової інформації, оскільки її рух здійснюється в межах суб'єкта господарювання.

Використовуючи облікову політику підприємства, власники та адміністрація забезпечують максимальну ефективність господарської діяльності підприємства. Формування та реалізація облікової політики є тим інструментом, який дозволяє власникам побудувати облік таким чином, щоб максимально задовольнити їх потреби у інформації для управління своєю власністю. Запропоновані рекомендації з вибору суб'єктів формування облікової політики підприємства дозволяють власникам бути реальними учасниками процесу формування власної політики обліку для свого підприємства. Розробка та аналіз теоретичних засад формування й реалізації облікової політики; факторів, які впливають на її вибір; оцінка впливу обраних елементів на аналітичні показники, обсяги доходів, а також узагальнення перерахованого в структурно-логічній моделі формування призначені для використання безпосередніми суб'єктами формування облікової політики і дозволяють підвищити ефективність як самого процесу, так і його кінцевого результату – облікової політики підприємства. Відомі українські науковці розглядають поетапне формування облікової політики наступним чином (табл. 1.1.)

Таблиця 1.1.

Етапи формування облікової політики підприємства

№	Автор	К-ть етапів	Етапи формування
1	2	3	4
1	Барановська Т.В.	3	1 Представлення та узгодження проекту облікової політики з власником 2. Внесення змін з урахуванням зауважень власників 3.Затвердження облікової політики підприємства
2	Житний П.Є.	3	1. Організаційний 2. Методологічний 3. Інформаційно-технологічний
3	Пушкар М.Є.	11	1.Постановка мети та визначення облікової політики підприємства 2. Вибір суб'єкта формування облікової політики 3. Дослідження складу і характеру впливу факторів на формування облікової політики 4.Вибір і обґрунтування вихідних положень(принципів) побудови облікової політики 5 Визначення об'єктів облікової політики 6 Вибір та розробка елементів за об'єктами облікової політики 7 Дослідження впливу варіантів облікової політики на показники фінансово -господарської діяльності підприємства 8. Документальне оформлення та затвердження облікової політики 9. Розкриття сформованої облікової політики 10. Внесення змін до облікової політики та контроль за її виконанням 11. Впровадження обраної облікової політики та контроль за її виконанням

Аналіз наведених підходів свідчить про те, що Барановська Т.В. та Житний П.Є. [15;16,с.3] не повністю розкривають зміст формування облікової політики підприємства. Оскільки в них не в повній мірі розглянуті обліково-аналітичні процедури, а саме: постановка мети та визначення завдань облікової політики; вибір суб'єкта формування облікової політики; розробка

елементів (варіантів обліку) за об'єктами облікової політики стосовно яких відсутня законодавча регламентація; дослідження впливу варіантів облікової політики на показники фінансово – господарської діяльності підприємства; порядок розкриття та внесення змін до облікової політики Найбільш повно етапи формування облікової політики розкриті Пушкарем М.С.[17]

Розвиток ринкових відносин в нашій країні розширює сферу облікової діяльності, веде до перехрещення традиційного фінансового обліку з такими науками як планування, бюджетування, прогнозування, ціноутворення, аналіз та контроль. За таких умов необхідним елементом фінансово – господарської діяльності підприємства є облікова політика, яка включає не тільки об'єкти фінансового, а й управлінського та стратегічного обліків, які на відміну від фінансового, жорстко не регламентуються і тому потребують регламентації на рівні підприємства за допомогою такого інструмента облікового процесу, як облікова політика.

Однак процес розробки облікової політики в системі управлінського обліку має певні особливості. У зв'язку з цим при формуванні облікової політики для цілей управлінського обліку необхідно виходити з того, що:

- по-перше, необхідне врахування принципів не лише управлінського обліку, а й фінансового обліку, оскільки за рядом пунктів вони будуть співпадати;
- по-друге, визначити перелік суб'єктів, об'єктів та елементів управлінського обліку;
- по-третє, максимально охоплювати обліковий цикл: методичний, технічний і організаційний.

Методичний аспект облікової політики для управлінського обліку повинен включати вибрані варіанти відображення господарських фактів передбаченими нормативними документами і розроблені підприємством самостійно способи обробки даних виходячи із специфіки його діяльності та потреб управління.

Контроль, як одна з основних функцій системи управління, дає

можливість виявити якість і ефективність прийнятих управлінських рішень та заходів, вжитих для забезпечення їх виконання. Метою дослідження є визначення та обґрунтування теоретичних та методологічних засад функціонування, порівняльних характеристик та організаційної взаємодії зовнішнього та внутрішнього контролю облікової політики підприємства. На розв'язанні проблем контролю в Україні зосередили увагу багато вітчизняних вчених: Барановська Т.В.[18,с.89], Білуха М.Т.[19,с.13], Бородкін О.С.[20,с.33], Бутинець Ф.Ф. [21], Гуцайлюк З.В.[22], Сухарева Л.О.[23,с.35], Гавриленко Н. В. [34-37] проте питання контролю, саме облікової політики підприємства, на сьогодні залишаються невирішеними.

Проте, розвиток аудиту в Україні привів до появи значної кількості наукових праць присвячених питанням здійснення та удосконалення аудиту. Відсутність теоретичних розробок з питань облікової політики, неналежна увага до вивчення можливостей її використання при здійсненні контрольних функцій є причинами того, що на практиці облікова політика підприємства носить формальний характер, документування облікової політики не здійснюється та не використовуються аудиторами для встановлення масштабів та термінів роботи, планування аудиту, що в свою чергу, позбавляє можливостей підвищити ефективність роботи аудитора в цілому.

Аналізуючи існуючу практику, робимо висновок, що складність облікової політики підприємства, як явища в цілому, і питань її контролю зокрема, полягає в тому, що вона повинна забезпечити баланс інтересів двох груп користувачів: держави (в особі податкових органів) та власників. Причому інтереси цих груп користувачів можуть бути діаметрально протилежними. Податкові органи зацікавлені в отриманні інформації про сплату підприємством всіх платежів до бюджету, тому елементи облікової політики підприємства повинні, перш за все, відповідати вимогам законодавчих актів та інструкцій. Власник зацікавлений у ефективності функціонування вкладеного ним капіталу, отримання відповідних доходів,

максимізації прибутку, запобіганні виникнення втрат.

Питання організації обліку на підприємстві належать до компетенції його власника або уповноваженого ним органу згідно із чинним законодавством та установчими документами.

Саме тому, грамотно визначена керівником облікова політика дає змогу обліковій службі реалізувати всю повноту функцій обліку і робить його одним із основних інструментів управління підприємством.

1.2 Сутність, мета, завдання та функції облікової політики

Перш, ніж перейти до дослідження сутності поняття облікова політика, потрібно вяснити такий термін, як «політика». У загальному розумінні політикою називають лінію поведінки когось у чому-небудь [1, с. 506].

Політика означає те саме, що й тактика і стратегія. Тактика – визначення методів, шляхів, що найбільше відповідають конкретним обставинам і приведуть до успіху, засоби досягнення мети [1, с. 646]. Стратегія – мистецтво керувати чимось, має значення з погляду здійснення загальних цілей та далекої перспективи (мети) [1, с. 631].

Облікова політика у вужчому значенні означає вербальну модель, створену на основі положень стандартів обліку, які найбільшою мірою враховують специфіку роботи підприємства та фактори внутрішнього й зовнішнього середовища.

Галузеву специфіку бізнесу та оточення враховують у моделі обліку, яку обирає менеджмент, що суттєво впливає на формування інформаційних ресурсів з обумовленими потребами персоналу вищого, середнього та нижчого рівня системи управління.

Термін «облікова політика» є досить містким і багатозначним. Одним із головних її завдань є вибір методів обліку, які впливають на формування ретроспективної і перспективної інформації для внутрішнього та зовнішнього користування інформацією, що слугує для практичного розв'язання задач

управління виробництвом в умовах жорсткої ринкової конкуренції. Інформаційний потік поділяють на складові, які описані в зарубіжній, а в останні роки і у вітчизняній економічній літературі.

Аналіз різних аспектів облікової політики та результатів досліджень дозволив встановити, що під обліковою політикою підприємства слід розуміти процес створення моделі організації та методики облікового процесу, яка би відповідала особливостям діяльності підприємства та інтересам його власника.

В обліковій практиці значення облікової політики часто недооцінюється, про що свідчить той факт, що до її розробки у більшості випадків ставляться формально, обмежуючись лише наказом керівництва на 1-2 сторінках тексту. Однією з причин цього є недостатність теоретичних досліджень стосовно ролі облікових даних для здійснення господарської діяльності, засад її реалізації, байдужість керівників підприємств до інформації та нерозуміння її значення як ресурсу.

Розкриття економічної сутності облікової політики передбачає визначення завдань, які вона повинна вирішувати при відображенні господарської діяльності в системі обліку. Ефективність впровадження облікової політики у вітчизняну практику визначається об'єктивністю потреби в упорядкуванні потоків даних та у перетворенні їх на інформаційний ресурс, для чого необхідно встановити: обсяг даних, способи вимірювання та обробки даних, користувачів облікової політики, основу методики її формування та реалізації за допомогою певних методів.

Дослідження теоретичних основ формування облікової політики, визначення мети формування нового документа на підприємствах кондитерської галузі дозволило виявити два найбільш загальних напрями.

Згідно з першим, облікова політика пов'язана з веденням обліку, отриманням інформації для складання звітності та надання її зовнішнім

користувачам.

Другий напрям полягає у розумінні облікової політики як системозабезпечувального фактора моделей обліку. Згідно з цим напрямом облікова політика є не лише інструментом організації обліку, а й саме з її формування починається обліковий процес.

Основне призначення облікової політики у максимально точному і достовірному відображенні за допомогою використання методу оцінювання в обліку діяльності підприємства та отримання інформації для зацікавлених осіб. Таке призначення облікової політики відповідає концепції інформаційного підходу до проектування системи обліку.

Облікову політику потрібно розглядати як елемент системи обліку, який упорядковує інформацію про господарську діяльність підприємства та готує необхідний її обсяг зацікавленим користувачам.

Віднесення облікової політики до елементів нормативного регулювання організації системи обліку на підприємстві визначає її місце в загальній системі регулювання обліку в державі.

Нормативний характер внутрішніх документів з облікової політики дозволяє з її допомогою регламентувати ті суперечливі питання, за якими відсутні норми законодавчих актів вищих органів влади.

Саме в умовах невизначеності щодо організації обліку в різних умовах господарювання облікова політика є тим засобом, який злагоджує наслідки перманентних змін та множинність трактування окремих положень чинного законодавства і вибору та закріплення в наказі про облікову політику такого варіанта обліку окремих об'єктів, які відображають специфіку роботи підприємств.

Для того, щоб облікова інформація розкривала у необхідному розрізі результати діяльності підприємства, уся методологія обліку повинна бути спрямована на реалізацію нижченаведених завдань (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Перелік завдань облікової політики

Завдання, які вирішуються обліковою політикою	
Як складова системи обліку	Як складова системи управління
Використовує загальні методи, принципи, правила та процедури ведення обліку.	Дозволяє визначити альтернативу при виборі методів, принципів, правил і процедур ведення обліку.
Відображає активи, зобов'язання, капітал, доходи та витрати за єдиними методиками.	Стимулює варіантність формування інформації про стан активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат.
Використовує облікову політику як єдину методологічну основу при формуванні інформації відділеннями підприємства.	Розширення обсягу інформації для цілей аналізу та виявлення факторів впливу на результат діяльності, що сприяє усуненню негативних явищ і пошуку внутрішніх резервів
Розробляє оптимальну організаційну модель побудови обліку	Створює систему оцінювання діяльності окремих структурних підрозділів.
Використовує облікову політику як єдину методологічну основу для цілей фінансового, управлінського стратегічного обліку.	Виконує контрольні процедури, виконання бізнес-планів, бюджетів, в тому числі і на рівні структурних підрозділів
Застосовує єдині правила виконання технічних процедур.	Сприяє розробці стратегічних та поточних планів діяльності.
Визначає процес відображення фактів господарського життя в обліку.	Підвищує якість управління рішень щодо досягнення оперативності і гнучкості системи обліку при зміні умов діяльності.
Сприяє ефективності роботи персоналу та фінансовій стабільності підприємства через розширення облікових процедур.	Підвищує ефективність та фінансову стабільність підприємства через удосконалення процесів аналізу, планування та прийняття управлінських рішень.

Отже, як видно з табл. 1.2, облікова політика сприяє гармонізації різних економічних інтересів, позитивно впливає на взаємодію між системами обліку та управління з приводу структури, обсягу, форм подання, строків, адресності отриманої інформації і на цій основі поліпшення якості роботи управлінського апарату. Облікова політика пов'язана з методом обліку (рис.

1.2).

МЕТОД ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ (взаємопов'язане відображення, узагальнення і вимір в грошовому виразі фактів господарської діяльності суб'єкта господарювання)							
ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ							
Первинне спостереження		Вартісний вимір		Поточне групування		Підсумкове узагальнення	
Документація	Інвентаризація	Оцінка	Калькуляція	Рухунки	Подвійний запис	Баланс	Звітність
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ							
ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ							
Первинне спостереження		Вартісний вимір		Поточне групування		Підсумкове групування	
Форми первинних документів	Інвентаризація	Способи оцінки активів і зобов'язань, які регламентовані стандартами	Способи формування статей доходів і витрат	Робочий план рахунків, який відбиває специфіку роботи підприємства	Схеми відображення в обліку окремих фактів господарської діяльності	Склад статей балансу, способи оцінки активів і зобов'язань	Реквізити і форми звітів

Рис. 1.2. Взаємозв'язок методу обліку та облікової політики [14, с.29]

Водночас, необхідно зазначити, що облікова політика не може бути способом регулювання специфіки функціонування окремих підприємств, оскільки ці особливості не залежать від них (наприклад, галузь, організаційно-правова форма, вид діяльності тощо). Такі особливості фіксують у статуті та засновницьких документах. Облікову політику можна вважати похідною від господарської ситуації, яка є первинною стосовно облікової політики, а її завдання полягає у формуванні (виборі) такого комплексу об'єктів господарювання, який дозволив би найбільш раціонально (оптимально) відобразити їх в системі обліку.

Облікова політика здатна упорядкувати, а, можливо, й скоротити обсяг документообороту на підприємстві, а також адаптувати модель обліку до практики з урахуванням всього спектра специфіки роботи, що дає можливість впливати на фінансовий стан підприємства через обрання оптимальних оцінок показників фінансової звітності.

Поліпшення фінансового стану важливе при обранні таких тактик:

- вихід на ринок капіталу та здійснення операцій з цінними паперами, що дозволяє залучити акціонерний капітал;
- отримання інформації у системі обліку, яка всебічно характеризує якість управління та ефективність використання ресурсів і організації процесів господарської діяльності.

Одним з важливих завдань облікової політики в умовах альтернативності вибору способів ведення обліку є можливість об'єднання підприємств і складання та консолідації звітності. Така можливість ґрунтується на законодавстві та використанні єдиної облікової політики для всіх структурних підрозділів суб'єкта господарювання, внаслідок чого нівелюється специфіка обліку в цих підрозділах, досягається певна уніфікація та стандартизація у веденні обліку.

Визначення облікової політики вимагає уточнення функцій цього документа, хоча до цього часу в літературі на це не звертали уваги.

Облікова політика як специфічний елемент системи обліку повинна створювати організаційно – методичне середовище та виконувати функції:

Моделювальна, завдання якої полягають у:

- визначенні структури системи обліку підприємства (кількість підсистем, структура бухгалтерії, мета інформаційної системи та ін.);
- складанні плану роботи бухгалтерії, визначенні чисельності облікових працівників, матеріально-відповідальних осіб, виділення центрів витрат, методів збирання й обробки даних;
- визначенні функціональних обов'язків фахівців бухгалтерії (обсяг роботи та методи обробки даних, строки, форми, користувачів

інформації та ін.);

- поліпшенні системи інформаційного менеджменту (вивчення запитів менеджерів на необхідну інформацію, комунікаційні зв'язки системи обліку з іншими системами);

Організаційну, основу якої складає:

- організація облікових робіт, складання фінансової звітності;
- організація внутрішньогосподарського контролю (планування проведення інвентаризацій, контроль якості облікових робіт);
- організація роботи відділу (сектору) з отримання даних та їх трансформування в інформацію;
- організація роботи економіста на відповідній ділянці (розробки календарних планів);

Контролюючу, завданнями якої є:

- здійснення аналітичної функції в процесі діяльності;
- контроль точності і достовірності відображення фактів господарської діяльності;
- дотримання графіка документообороту;

Методичну, що стосується розробки методик з описом алгоритмів виконуваних робіт:

- методика роботи контрольно-ревізійних груп;
- створення та функціонування системи АРМ – бухгалтерів;
- впровадження прогресивних форм і методів фінансового обліку;

Технологічну, у якій наводять моделі обробки даних, здійснюють синтетичний та аналітичний облік, підготовку фінансової, статистичної та управлінської звітності за такими об'єктами обліку:

- грошовими коштами та розрахунковими операціями;
- основними засобами;
- виробничими запасами;
- працею та розрахунками з персоналом;
- нематеріальними активами;

- фінансовими інвестиціями;
- витратами на виробництво;
- готовою продукцією та її збутом;
- зовнішньоекономічною діяльністю;
- кредитами банку;
- фінансовими результатами;
- державними та місцевими податками.

Мета облікової політики полягає у розробці моделі обліку, яка дозволяє обрати таку лінію поведінки фінансово-господарської діяльності підприємства у відповідності до якої досягається його стратегічні цілі.

Перевірка досягнення стратегічних цілей передбачає розвинуту систему обліку для отримання інформації про об'єкти, що дає власнику можливість створити незалежну та підпорядковану тільки йому службу внутрішнього контролю; приймати рішення лише на основі управлінської інформації, гармонізувати інтереси підприємства і суспільства через визнання загальносуспільного значення обліку.

Розробка облікової політики повинна орієнтуватися на користувачів, які мають різні інтереси стосовно інформації фінансового, управлінського та стратегічного обліку.

В обліковій політиці повинно знайти відображення комунікаційних зв'язків персоналу бухгалтерії з користувачами інформації. Облікова політика будується, розраховуючи, що з нею ознайомиться широке коло осіб, які прагнуть бути обізнаними з нею і які безпосередньо виконують передбачену в ній роботу. Зацікавленими в ознайомленні з обліковою політикою можуть бути як зовнішні, так і внутрішні суб'єкти.

Слід зазначити, що ступінь та форми зацікавленості суб'єктів у обліковій політиці, в свою чергу, зумовлюються характером їх інтересів. При формуванні облікової політики підприємства необхідно виходити з паритетності інтересів користувачів облікової політики, зокрема зовнішніх користувачів фінансової звітності та суб'єктів, які беруть участь у процесі

формування облікової політики.

Особливої значимості облікова політика як інструмент організації обліку набуває для великих підприємств, а також для підприємств з широкою спеціалізацією, в яких наявна велика кількість структурних підрозділів і формуються значні за обсягом та інтенсивністю потоки інформації для управлінського персоналу, що необхідна для оперативного управління підприємства.

Широкий спектр питань, які вирішуються за допомогою облікової політики, багатоаспектність її призначення та врахування мети обліку на кожному етапі розвитку підприємства вимагають виділення вимірів облікової політики. Кожен з вимірів, у якому реалізується облікова політика характеризується певним колом питань, які вона повинна вирішувати в цьому аспекті та відповідними вимогами до неї. До таких вимірів відносять нижченаведені:

1. Соціальний вимір. Виходячи з основної мети обліку, яка полягає в отриманні інформації для менеджерів облікова політика спрямована на дотримання справедливості по відношенню до всіх учасників господарського процесу. При формуванні облікової політики соціальний вимір реалізують через уніфікацію даних фінансового обліку. Єдність щодо розуміння та трактування даних цього обліку зумовлюється вимогами держави з метою визначення фінансового результату і платежів у бюджет. Політика держави у сфері фінансового обліку спрямована на досягнення свого інтересу, а що стосується інших груп користувачів, то їх інтереси задовольняють лише частково, а тому для них важлива інформація з іншої підсистеми – управлінського обліку, ефективність тощо. Облікова політика повинна формуватись з урахуванням інформаційних потреб власника підприємства, зовнішніх і внутрішніх користувачів.

2. Економічний вимір облікової політики проявляється в здатності за допомогою вибору її елементів впливати на формування економічних показників таких як витрати, доходи, собівартість, прибуток і

показників, розрахованих на їх основі, — продуктивність праці, рентабельність. Крім того, облікова політика повинна бути ефективною та оптимальною. Оптимальною обліковою політикою підприємства вважають політику, за якої суб'єкт господарювання на основі обраних ним способів і методів ведення обліку може отримати максимальну ефективність від своєї фінансово-господарської діяльності. Від досконалості облікової політики залежить як якість відображення даних у фінансовому обліку, так і, певною мірою економічна діяльність підприємства. Облікова політика може бути основою оптимізації фінансово-господарської діяльності підприємств, критерієм якої стає альтернативна оцінка об'єктів обліку в дозволених законодавством межах.

Економічний ефект від формування та реалізації облікової політики підприємства визначається якісними характеристиками, серед яких створення організаційно-технічної бази для ведення обліку; упорядкування та скорочення обсягу документообороту; стимулювання можливості отримання запланованого рівня показників фінансового стану та ефективності діяльності; зменшення кількості помилок при веденні обліку та підвищенні ефективності і дієвості внутрішнього контролю.

3. Координуючий вимір. Кожен власник, управлінець та бухгалтер – це особистість з певними знаннями та уявленнями про сутність системи обліку, у них може бути різне уявлення про інформацію, яка суб'єктивно впливає на виконання ними завдань. В цих умовах потрібно знайти таке рішення, яке задовольняє кожного з них. Унікальність облікової політики зумовлена унікальністю суб'єкта господарювання та господарської ситуації. Отримання інформації за допомогою управлінського обліку може бути ефективним лише за умови, що вимоги до її змісту, обсягу, форми подання будуть сформульовані самим користувачем.

4. Інформаційний вимір передбачає отримання максимально можливого обсягу інформації, який може бути використаний у множині моделей прийняття рішень. Визначальною є спрямованість застосування

отриманого масиву інформаційних ресурсів для прогнозування майбутнього стану системи. Облікова політика може бути прийнята за основу для складання планів, а наявність альтернативних варіантів робить її частиною адаптивної моделі. Регламентація облікової політики підприємства має характер внутрішнього нормативного акта, що зумовлює виділення ще одного виміру – юридичного.

1. Нормативно-правовий вимір полягає в тому, що облікова політика на рівні підприємства набуває юридичного характеру при її оформленні внутрішніми нормативними актами. Юридичний вимір облікової політики реалізується у двох напрямках:

- по-перше, облікова політика сама є одним з рівнів нормативного регулювання системи обліку. Крім того на макрорівні вона є тим інструментом, за допомогою якого формується нормативне поле в системі обліку;

- по-друге, облікову політику підприємства оформляють документом, який носить характер внутрішнього правового акта. Після затвердження цього документа власником, він набуває юридичної чинності та є обов'язковим для виконання працівниками всіх структурних підрозділів. Порухення норм цього документа призводить до виникнення відповідальності. Документи з оформлення облікової політики (наказ або положення про облікову політику та додаток до нього у вигляді тексту на 50-100 сторінок та різного роду розшифрованих окремих пунктів) слід розглядати як письмовий доказ наявності на підприємстві регламенту з функціонування системи обліку.

Узагальнення завдань, які можуть бути вирішені за допомогою облікової політики у різних її проявах, відображено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Систематизація функцій облікової політики за обґрунтованими вимірами

з/п	Вимір облікової політики	Характеристика призначення облікової політики
1	Соціальний	Створення соціальних гарантій для захисту зовнішніх користувачів шляхом єдності інтерпретації даних обліку та показників фінансової звітності
2	Економічний	Отримання ефекту від використання раціональної облікової політики, який виявляється в оптимальному забезпеченні інформацією для управління, скороченні обсягів документообороту, підвищенні дієвості внутрішнього контролю
3	Координувальний	За допомогою елементів облікової політики та за умови конкретизації вимог до характеру необхідних даних досягається найбільш повне та ефективне забезпечення інформацією всіх рівнів управління
4	Інформаційний	Сталість облікової політики та розкриття у фінансовій звітності дозволяє на її основі будувати прогнози майбутнього стану об'єкта; наявність диспозицій дозволяє забезпечити необхідним масивом даних для побудови моделей прийняття рішень
5	Нормативно-правовий	Використання документів з облікової політики для усунення невизначеностей у нормативних актах з бухгалтерського обліку та підвищення якості письмових доказів при вирішенні господарських спорів, конфліктів з податковими органами

Облікову політику в загальному розуміють як засіб підвищення ефективності ведення обліку діяльності, проте, це не означає бездоганного виконання своїх функцій бухгалтерами не може гарантувати позитивного ефекту, отриманого в процесі господарювання.

Реалізація облікової політики, її спрямованість на покращення функціонування системи обліку є складовою загальної політики суб'єкта господарювання, а тому вона органічно вписується у виробничу, фінансову, цінову, збутову, постачальницьку, управлінську та інші види політик.

Дослідження облікового процесу в кондитерській промисловості спеціалістами з обліку, хоча і є важливими та необхідними для удосконалення

інформаційної системи підприємства взагалі, але вони відзначаються одностороннім підходом, оскільки розглядають функції управління і задоволення їх запитів з позиції формування інформації в межах існуючої обмеженої підсистеми фінансового обліку, а не з позиції споживачів та модернізації процесу збирання даних і підготовки інформації для управління.

Слід мати на увазі, що система управління є провідною ланкою, а система обліку – забезпечувальною, а тому основним завданням системи обліку є упорядкування вхідної та вихідної інформації відповідно до потреб управління. При цьому внутрішня структура системи обліку змінюється у напрямку своєчасного отримання в повному обсязі вихідної інформації для управління. Чим різноманітніша така інформація, тим більше рівнів управління вона забезпечує і тим складнішою повинна бути внутрішня структура системи обліку. Ось чому принципово важливим є розробка теорії облікової політики як нової категорії в інформаційній системі підприємства.

Альтернатива 1 полягає у веденні обліку на підприємстві безпосередньо підприємством – власними силами, а альтернатива 2 – силами сторонніх осіб.

Організація ведення обліку власними силами передбачає можливість використання праці найманих працівників (керівника, головного бухгалтера, бухгалтера, обліковців тощо) або безпосередньо власника підприємства. Впровадження зазначеного підходу сприяє підвищенню рівня конфіденційності облікової інформації, оскільки її рух здійснюється в межах суб'єкта господарювання.

Відсутність в економічній літературі концептуальної основи з проектування облікової політики спонукало нас розробити варіант такого наукового підґрунтя, що може сприяти втіленню його у практичну діяльність і допомогти структурувати та упорядкувати роботу зі створення якісної інформаційної системи на підприємстві з урахуванням вимог законодавства та інтересів користувачів (рис. 1.3).

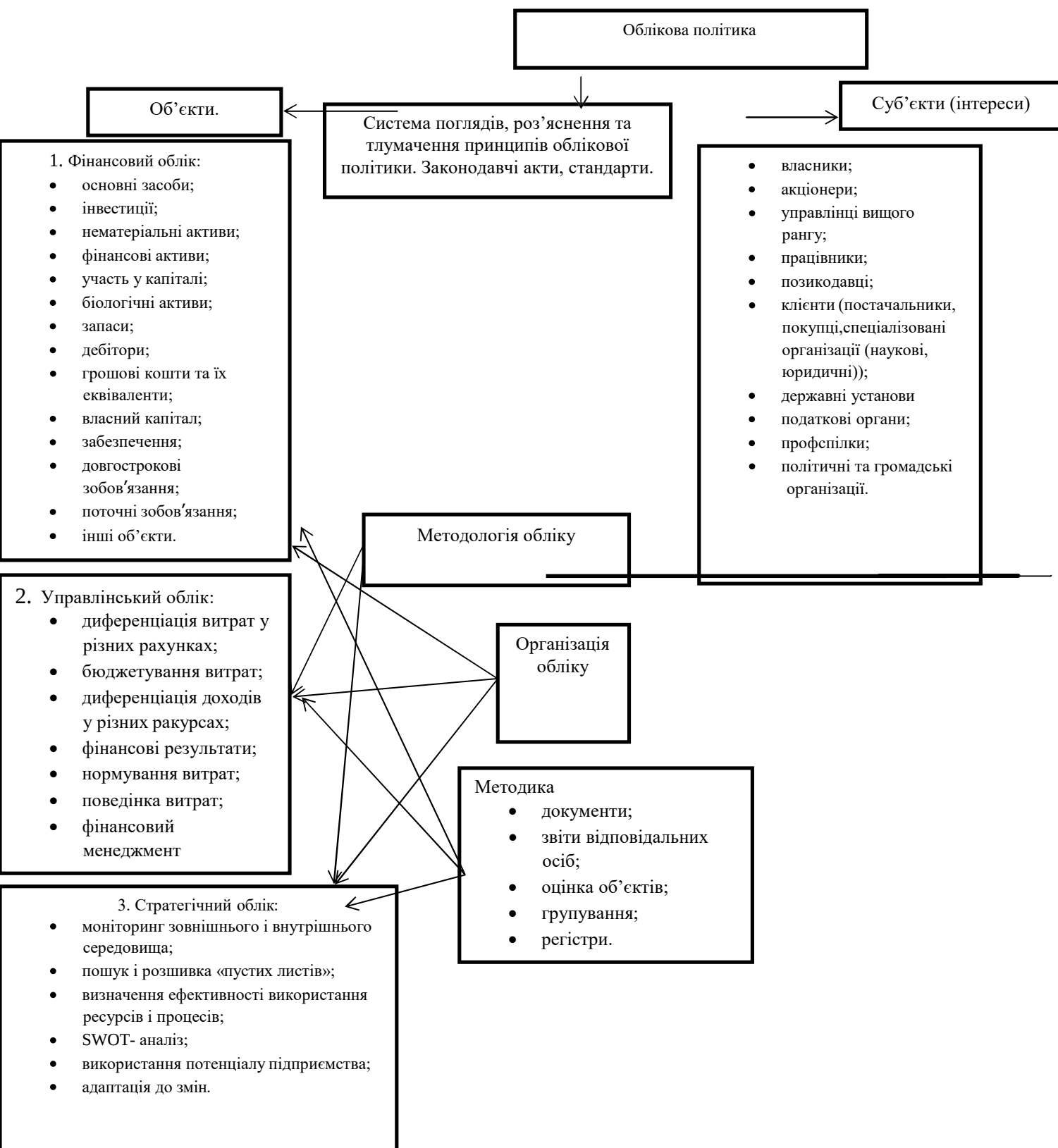

Рис. 1.3 Концепція облікової політики

Як видно з рисунка 1.3, на систему управління покладено завдання щодо узагальнення поглядів, розуміння і тлумачення принципів облікової політики та урахування вимог законодавства у сфері організації та методики здійснення облікового процесу.

Це положення правомірне, оскільки керівник відповідає за організацію обліку, а організація, у свою чергу, знаходить відображення в обліковій політиці. Бухгалтерський апарат втілює в життя облікову політику через розробку методик збору й обробки даних, що стосуються окремих об'єктів спостереження. Саме розподіл обов'язків між керівником і головним бухгалтером підприємства вимагає залучення до розробки облікової політики заінтересованих менеджерів які потребують інформації фінансового й управлінського характеру.

Розробка облікової політики та запровадження її на практиці залежить від суб'єктів внутрішньогосподарського контролю. (рис.1.4)

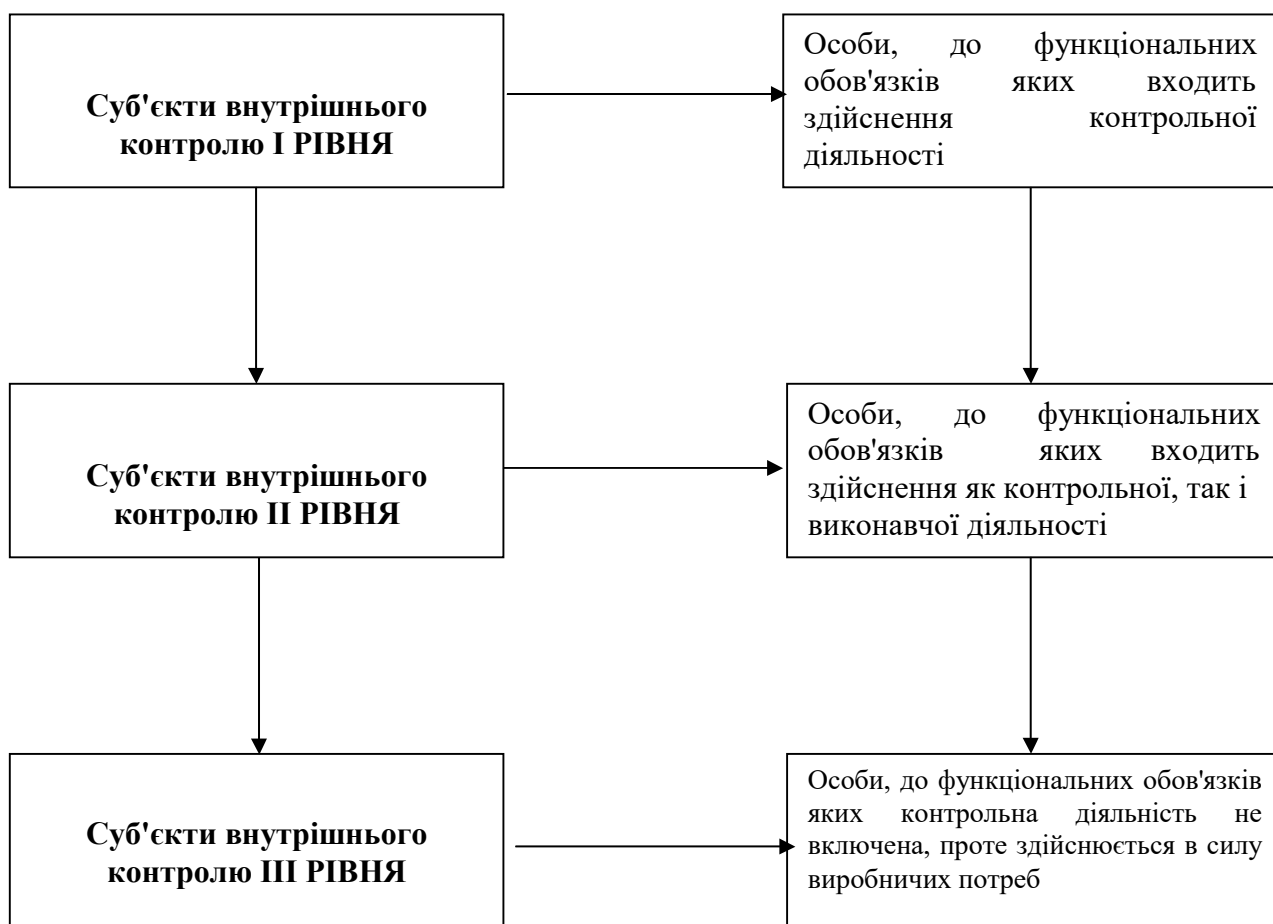

Рис. 1.4. Суб'єкти внутрішнього контролю облікової політики

Організація внутрішнього контролю повинна базуватись на раціональному поєднанні досвіду, набутого за часів адміністративного управління, та використанні інструментарію, що його надає сучасне законодавство, і зокрема облікової політики.

Витрати на внутрішній та зовнішній контроль облікової політики повинні компенсуватися не лише фактами виявлених помилок, а й рекомендаціями, пропозиціями щодо вдосконалення облікової політики, виявлення та усунення негативних тенденцій, що можуть призвести до збитків у майбутньому.

Ефективність впровадження облікової політики в практику вітчизняних підприємств та можливість її використання як інструмента організації та ведення фінансового обліку визначається наявністю методики формування.

Таким чином, у першому розділі дипломної роботи бакалавра розглянуто науково-теоретичні підходи до визначення сутності облікової політики дало змогу визначити її трактування як моделі організації та методики ведення обліку та отримання інформації, яка відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників. В обліковій практиці значення облікової політики часто недооцінюють і до її розробки, у більшості випадків, відносяться формально. Однією з причин цього є недостатність теоретичних досліджень ролі облікової інформації (обсягу, структури, вимог менеджерів тощо) для відображення господарської діяльності в аспекті минулих, сучасних і майбутніх подій.

При розробці національних стандартів потрібно враховувати, що облікова політика поширюється не лише на фінансову звітність, а на фінансовий, управлінський та стратегічний обліки. І це є логічним, оскільки фінансова звітність є результатом ведення фінансового обліку.

Також, на підставі дослідження різних думок науковців, нами визначено функції облікової політики та рівні суб'єктів внутрішнього контролю облікової політики підприємства, що дає можливість контролювати не лише минулу, а й поточну і стратегічну діяльність, що стимулюватиме аналіз і пошук шляхів

утримання підприємством частки ринку, в конкуренції за споживача.

Аналіз нормативно-правової бази облікової політики свідчить про відсутність національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Облікова політика», а Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» розкривають лише окремі положення щодо облікової політики: дано визначення облікової політики, передбачено самостійність її розробки та визначено порядок розкриття і внесення змін. На жаль, у зазначених документах відсутній механізм формування облікової політики.

РОЗДІЛ 2

ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ТОВ «НОВЕ ДІЛО»

2.1 Загальна характеристика ТОВ « Нове Діло»

ТОВ „Нове Діло” створене 30.03.2001 р. громадянином України Коганом Михайлом Семеновичем. Юридичною адресою підприємства є Одеська обл., місто Одеса, Малиновський район, вулиця Середня, будинок 22.

Організаційно-правова форма за КОПФГ – товариство з обмеженою відповідальністю.

Вид діяльності ТОВ „Нове Діло” за КВЕД – 0.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання

Додаткові види діяльності:

- 10.72 Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
- 46.31 Оптова торгівля фруктами й овочами
- 46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами
- 46.38 Оптова торгівля іншими продуктами харчування, у тому числі рибою, ракоподібними та молюсками
- 47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах

Підприємство є юридичною особою: має відокремлене майно, право від свого імені вчиняти правочини, набувати майнові та немайнові права, нести обов’язки, виступати в суді в якості позивача, відповідача, третьої особи, а також інші ознаки юридичної особи.

Підприємство володіє, користується на власний розсуд належними йому виробничими і невиробничими фондами, цінними паперами та іншим майном, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, круглу печатку із своїм

найменуванням та ідентифікаційним кодом, відповідні штампи, фірмові бланки з своїм найменуванням та інші реквізити.

Підприємство має право на недоторканість його ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть йому належати. Особисті немайнові права Підприємства захищаються відповідно до діючого законодавства України.

Підприємство може займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не суперечить чинному законодавству України.

Підприємство в своїй діяльності керується діючим законодавством, статутом та рішеннями керівних органів Підприємства.

ТОВ „Нове Діло” є юридичною особою з дня його державної реєстрації, яка здійснює свою діяльність у відповідності до єдиного законодавства України та Статуту. Виконавчим органом Товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є директор. Директор вирішує всі питання діяльності, крім тих, що входять у виключну компетенцію Засновника.

Головний бухгалтер Товариства організує роботу і несе відповідальність за стан бухгалтерського обліку в Товаристві згідно з законодавчими та нормативними актами України.

Майно даного Товариства складається з основних і обігових коштів, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі підприємства Товариства.

Товариство є власником :

- майна, переданого йому засновником у власність;
- продукції, виробленої Товариством в результаті господарської діяльності;
- іншого майна набутого на підставах, не заборонених чинним законодавством.

Товариство має право продавати, передавати безкоштовно, обмінювати, надавати товарні кредити, передавати в оренду юридичним та

фізичним особам засоби виробництва та інші матеріальні цінності, використовувати та відчужувати їх іншим особам, якщо це не суперечить чинному законодавству та Статуту Товариства.

Товариство має право укладати угоди, контракти, зокрема угоди купівлі-продажу, підряду, страхування, перевезень зберігання, доручення і комісії тощо, набувати майнові та особисті немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем у суді.

Товариство має право у встановленому чинним законодавством порядку:

- засновувати об'єднання та брати участь в об'єднаннях з іншими суб'єктами підприємницької діяльності;
- створювати на території України та за її межами свої філії, представництва та дочірні підприємства;
- чинити інші дії, що не суперечить чинному законодавству.

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банках, товарний знак.

Статутний фонд ТОВ «Нове Діло» становить 2 958 000 грн., що є вкладом засновників товариства в таких пропорціях:

Когана Михайла семеновича – 90%;

Михайлової Тетяни Дмитрівна – 10%.

Організаційну структуру ТОВ „Нове Діло” представлено на рисунку 2.1. Ринком збуту продукції є Україна. Головними споживачами продукції підприємства є, приватні особи, підприємства, організації м. Одеси та Одеської області. Дохід від реалізації продукції з 2016 р. по 2018 р. зріс на 217,9 %.

Працює підприємство по п'ятиденному робочому тижню з 8 до 17 години, з перервою на обід. По охороні праці є інструкції на робочих місцях, раз в квартал або в півроку проводиться інструктаж по охороні праці, регулярно видається спецодяг.

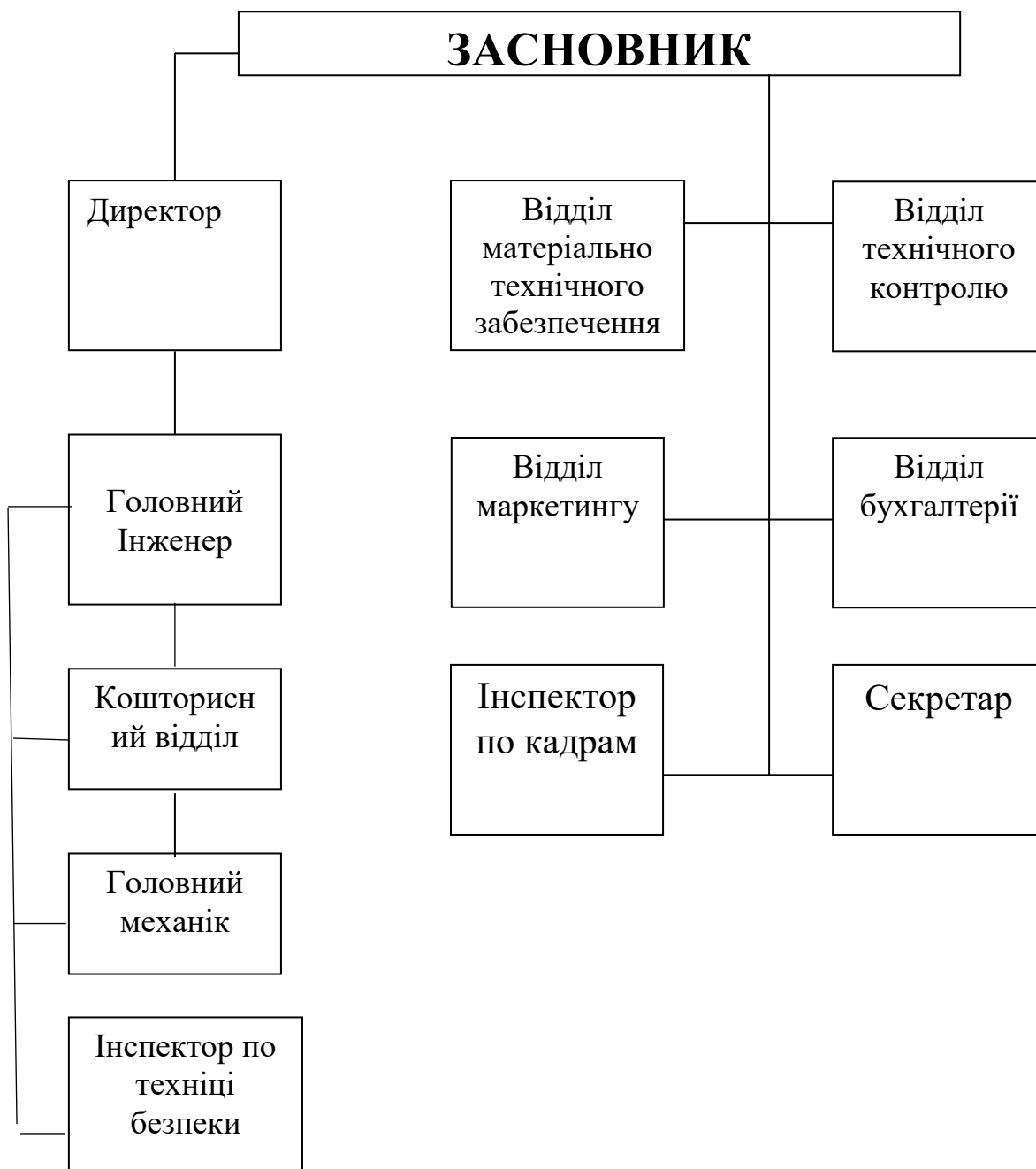

Рисунок 2.1. Структура ТОВ „Нове Діло”

Середньорічна чисельність у 2016 році складала 39 чоловік, а в 2018 році – 48 чоловік, тобто збільшилась на дев'ять працівників. Середньомісячна заробітна плата за три роки зросла на 145,5 %. В таблиці 2.1 наведені основні показники діяльності ТОВ “Нове діло” за 2016-2018 роки

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності ТОВ “Нове діло” за 2016-2018 роки

Показники	2016 рік	2017 рік	2018рік	Відхилення 2018р.до 2016р., %	Відхилення 2018р.до 2017р., %
Прибуток, тис.грн.	324	1338	-1196	369	-89
Рентабельність	-96%	-89	-104	-	-
Валовий прибуток, тис.грн	271	1470	-	-	-
Витрати (операційні) тис.грн	10591	12991	26470	+249	+227
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	12117	23648	31697	+261	+134
Середньорічна чисельність робітників, чол.	39	43	48	+123	+111
Вартість основних виробничих фондів, тис.грн	477	495	1281	+268	+262

За даними табл.2.1 можна зробити наступні висновки: підприємство на сьогоднішній день є нерентабельним, в 2018 році було отримано валовий збиток, що є наслідком збільшення операційних витрат на 127% в порівнянні з 2016 роком.

Вартість основних фондів в 2018 році порівняно з 2016 роком зросла на 162%, що становить 786 тис.грн, це свідчить про ріст підприємства. Спостерігається зростання середньорічної чисельності найманих працівників на 11 %, що може свідчити про розширення діяльності. Як бачимо, основні показники свідчать про зниження прибутку, рентабельності, збільшення витрат, що є наслідком економічної кризи в Україні.

Фінансування діяльності підприємства здійснюється виключно за рахунок власних коштів. Істотними проблемами, які впливають на діяльність Товариства є значний знос обладнання, кожного року середньорічна вартість основних фондів суттєво зменшується. Фінансування діяльності підприємства здійснюється за рахунок власних коштів. ТОВ “Нове діло” здійснює широке коло рекламних заходів, що дозволяють залучити потенційних замовників.

2.2 Оцінка фінансового стану ТОВ “Нове діло”

Основним завданням аналізу джерел формування капіталу є вивчення та оцінка:

- змін, що відбулися в структурі всіх джерел коштів і зокрема в структурі власного та позикового капіталу, у наявності власних оборотних коштів та їх частки в сумі власних коштів і в матеріальних оборотних коштах на кінець звітного періоду порівняно з його початком;
- раціональності формування структури джерел коштів;
- «ціни» джерел коштів; показників, що характеризують ринкову та фінансову стійкість підприємства.

Для аналізу змін структури джерел усіх коштів підприємства визначаємо питому вагу власних та позикових коштів у загальній їх сумі на початок та кінець звітного періоду й одержані показники порівнюють. Результати аналізу структури джерел капіталу повинні показати, на якому переважно капіталі працює підприємство – власному чи позиковому, чи не прихований у структурі, що склалася, ризик для інвесторів, чи ця структура сприятлива для ефективного використання капіталу. В таблиці 2.2 узагальнено результати аналізу структури капіталу за джерелами формування ТОВ “Нове діло” за 2017 -2018 роки

Таблиця 2.2

Аналіз структури капіталу за джерелами формування ТОВ “Нове діло” за 2017 -2018 роки

Джерела формування капіталу	2017 рік		2018 рік		Відхилення (+,-)
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	
Власний капітал	2345	100	1149	100	-1196,00
Позиковий капітал	-	-	-	-	-
Капітал підприємства	2345	100	1149	100	-1196,00

Дані таблиці 2.2 вказують, що за звітний період 2018 року капітал підприємства зменшився на 1196 тис.грн. Це відбулося на 100 % за рахунок зменшення власного капіталу. Частка власного капіталу за 2017-2018 роки складає 100% відносно до капіталу підприємства. Позикового капіталу підприємство не отримувало, що свідчить про те, що підприємство стабільно працює за рахунок власного капіталу, а це є позитивною тенденцією для його розвитку.

Основні показники майнового стану ТОВ “Нове діло” за 2017 - 2018 роки наведено в таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Основні показники майнового стану ТОВ “Нове діло” за 2017 - 2018 роки

Показник	Методика визначення показника	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+/-)
1	2	3	4	5
1 Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах, %	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1101 + p.1102 + p.1170}{\Phi.\text{№}1, p.2714 + p.1170}$	0,44	0,21	-0,23
2 Частка основних засобів в активах, %	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1010}{\Phi.\text{№}1, p.1300}$	0,09	0,11	+0,02
3 Коефіцієнт зносу основних засобів, %	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1012}{\Phi.\text{№}1, p.1011}$	0,64	0,66	+0,02
4. Частка оборотних виробничих активів в обігових коштах, %	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1101 + p.1102 + p.1170}{\Phi.\text{№}1, p.1195 + p.1170}$	0,38	0,44	+0,06
5. Коефіцієнт мобільності активів %	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1195 + p.1170 - p.1695}{\Phi.\text{№}1, p.1195 + p.1170}$	1	1	-

Дані табл. 2.2 вказують на те, що частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах характеризує частку обігових коштів у виробничій сфері. Цей показник зростає у 2018 році на 0,06 відсоткового пункту, що є позитивною тенденцією.

Непростою є ситуація з коефіцієнтом зносу основних засобів. Рекомендується його зменшення. Проте у 2016 році спостерігається його зростання на 0,02 пункти, що свідчить про застарілість обладнання.

Частка оборотних виробничих активів характеризує частку мобільних виробничих фондів у валюті балансу. Показник у 2016 році має збільшення на 0,06 відсоткового пункту і це є позитивним. Протилежною є ситуація з часткою оборотних виробничих фондів в обігових коштах. Відбувається його зменшення у 2018 році на 0,23 відсоткового пункту. Позитивною тенденцією є збільшення цього показника, про проблеми ж свідчить його спад. Значення коефіцієнта мобільності свідчить, що у 2017-2018 роках поточні активи на 100 % були сформовані за рахунок власних оборотних коштів.

Показники ділової активності (оборотності капіталу, активів) ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 роки узагальнені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники ділової активності (оборотності капіталу, активів)

ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 роки

Показник	Методика визначення показника	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+/-)
1	2	3	4	5
1 Оборотність активів, обороти	$\frac{\Phi.\text{№}2, \text{p.}2050}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1300}$	4,42	7,02	+2,6
2 Фондовіддача, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}2, \text{p.}2000}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1010}$	49,6	64,03	+14,43
3 Коефіцієнт оборотності обігових коштів, обороти	$\frac{\Phi.\text{№}2, \text{p.}2000}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1195 + \text{p.}1170}$	6,72	3,72	-3
4 Період одного обороту обігових коштів, днів	$\frac{360}{\text{Ко}}$	53,6	96,7	+43,1
5 Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	$\frac{\Phi.\text{№}2, \text{p.}2050}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1101 + \text{p.}1102 + \text{p.}1103 + \text{p.}1104}$	14,2	18,3	+4,1
6 Період одного обороту запасів, днів	$\frac{360}{\text{Ко.з.}}$	25,3	19,7	-5,6

Продовження табл. 2.3				
1	2	3	4	5
7 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	$\frac{\Phi.\text{№}2\text{p.}2000}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1040 + \text{p.}1135 + \text{p.}1130 + \text{p.}1140 + \text{p.}1145 + \text{p.}1155}$	9,5	20	+10,5
8 Період погашення дебіторської заборгованості, днів	$\frac{360}{\text{Кд.з.}}$	37,9	18	-19,9
10 Період погашення кредиторської заборгованості, днів	$\frac{\Phi.\text{№}1(\text{p.}1600 + \text{p.}1605 + \text{p.}1615 + \text{p.}1620 + \text{p.}1630) * 360}{\Phi.\text{№}2, \text{p.}2050}$	112,3	24,35	-87,9
11 Коефіцієнт оборотності, власного капіталу, обороти	$\frac{\Phi.\text{№}2\text{p.}2000}{\Phi.\text{№}1, \text{p.}1095 + \text{p.}1195 + \text{p.}1665}$	5,16	6,6	+1,44

Дані таблиці 2.3 вказують на те, що коефіцієнт оборотності активів є базовим для характеристики ефективного використання активів, дає уявлення скільки продукції реалізує підприємство, виходячи із наявності у неї окремої кількості активів. Цей показник свідчить, наскільки зміни у наявних активах пов'язані зі змінами чистого обсягу продажу. Величина чистого обсягу продажу за 2018 рік підвищилася на 134% порівняно з 2017 роком. Чистий обсяг продажу збільшується швидшими темпами, але й величина активів також збільшується, та порівнюючи оборотність активів, можна побачити, що у 2018 році обороти були збільшені на 2,6 %, що є свідченням підвищеного використання останніх і, як наслідок, підвищення можливостей підприємства до оновлення та модернізації виробничих потужностей.

Фондовіддача – це ключовий показник, який характеризує ефективність використання основних засобів. Його розраховують як відношення обсягу реалізації продукції до вартості основних засобів. Цей показник згідно розрахунків збільшився з 49,6 за 2017 рік до 64,03 за 2018 рік, що свідчить про відносне зниження частки зношення основних засобів у собівартості продукції. Проте причиною цього може бути й те, що підприємство використовує застаріле виробниче обладнання.

Коефіцієнт оборотності обігових коштів дорівнює відношенню виручки від реалізації продукції до величини обігових коштів. Цей фінансовий показник збільшується на протязі двох років, що свідчить про:

- збільшення обсягу реалізації продукції;
- наявність ефективної системи постачання сировини і матеріалів;
- зниження величини дебіторської заборгованості покупців продукції;
- зменшення залишків готової продукції.

Період одного обороту обігових коштів дорівнює відношенню 360 днів у звітному періоді до коефіцієнту оборотності обігових коштів. На протязі двох років цей показник зріс з 53,6 днів у 2017 році й 96,7 днів у 2018 році, що є негативним результатом.

Коефіцієнт оборотності запасів відображає швидкість їх реалізації. Цей коефіцієнт розраховується діленням собівартості реалізованої за звітний період продукції на вартість матеріальних запасів. На протязі двох років відбулося незначне збільшення оборотності запасів до 4,1%. Це показує, що діяльність підприємства із закупівлі сировини і матеріалів, виробництва, збуту готової продукції трохи збільшила свої темпи. Чим вище значення коефіцієнта оборотності запасів на підприємстві щодо середнього його значення по галузі, тим ефективніше підприємство організовує свої взаємовідносини з постачальниками й покупцями. Низьке ж його значення може свідчити про наявність на підприємстві надлишків сировини, неліквідної продукції.

Період одного обороту запасів дорівнює відношенню 360 днів у звітному періоді до коефіцієнту оборотності матеріально-виробничих запасів. Цей показник на протязі двох років збільшився на 16 днів, що говорить про не ефективну роботу підприємства з запасами, але це йому не загрожує дефіцитом матеріальних ресурсів, так як показник не значним.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості характеризує цілу низку господарських явищ:

- відображає ефективність політики компанії кредитування покупців з точки зору збору оплати за реалізацію в кредит;
- допомагає порівнювати умови кредитування покупців на певному підприємстві з умовами кредитування конкурентів та середньо галузевими.

У цілому вважається, що чим більше значення коефіцієнта дебіторської заборгованості, тим відповідно менший ризик неоплати платежів підприємством. Але з іншого боку, досвід багатьох компаній у розвинених країнах свідчить про необхідність надання покупцям відстрочки у платі за свою продукцію. Інакше в умовах конкуренції вони можуть втратити ринки збуту своєї продукції. На протязі 2017-2018 років цей показник збільшується на 10,5%, що свідчить про зменшення комерційного ризику, зумовленого товару в кредит.

Період погашення дебіторської заборгованості розраховується діленням 360 днів на величину оборотності дебіторської заборгованості. Показник має тенденцію до зменшення, що свідчить про покращення роботи на підприємстві з дебіторами. Коефіцієнт оборотності запасів відображає швидкість її реалізації. Цей коефіцієнт розраховується діленням чистої виручки від реалізації за звітний період на вартість готової продукції. Порівняно з 2017 роком цей показник дещо збільшився у 2018 році на 4,1 пунктів, що свідчить про незначне збільшення швидкості реалізації запасів. Період погашення кредиторської заборгованості розраховується як середня кредиторська заборгованість помножена на 360 до величини собівартості реалізації. У 2017 році відображена позитивна тенденція зменшення цього показника на 87,9 днів відповідно попереднього періоду.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується діленням чистого обсягу продажу на величину власного капіталу підприємства й свідчить про те, наскільки масштаб діяльності підприємства (характеризованого через обсяги продажу) забезпечений власним капіталом. Значення цього показника є задовільним. Він збільшився з 5,16- 2017 рік до

6,6 – 2018 рік. Показники рентабельності ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 р. наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники рентабельності ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 р.

Показник	Методика визначення показника	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+/-)
1 Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2290}{\Phi.\text{№}1, p.1300}$	0,17	-	-
2 Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2350}{\Phi.\text{№}1, p.1300}$	0,14	-	-
3 Рентабельність власного капіталу	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2350}{\Phi.\text{№}1, p.1495}$	1,16	-	-
4 Рентабельність виробничих фондів	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2350}{\Phi.\text{№}1, p.1010 + p.1101 + p.1102}$	0,64	-	-
5 Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2090 - p.2130 - p.2150}{\Phi.\text{№}2, p.2000}$	0,04	-0,01	-0,05
6 Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2190}{\Phi.\text{№}2, p.2000}$	0,07	-	
7 Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	$\frac{\Phi.\text{№}2, p.2350}{\Phi.\text{№}2, p.2000}$	0,05	-	
8 Коефіцієнт реінвестування	$\frac{\Phi.\text{№}1 \text{ збільшення по } (p.1415 + p.1420)}{\Phi.\text{№}2, p.2350}$	1,08	-	-
9 Коефіцієнт стійкості економічного зростання	$\frac{\Phi.\text{№}1 \text{ збільшення по } (p.1415 + p.1420)}{\Phi.\text{№}1, p.1495}$	1,08	-	
10 Період окупності капіталу, квартал	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1300}{\Phi.\text{№}2, p.2350}$	7,3	-	
11 Період окупності власного капіталу, квартал	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1495}{\Phi.\text{№}2, p.2350}$	0,85	-	

Дані табл. 2.4 вказують на те, що рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності має тенденцію до зниження. Це означає, що ТОВ “Нове діло” з часом може втратити можливість самостійно приймати рішення щодо господарської діяльності.

Аналогічна ситуація й з рентабельністю активів за чистим прибутком. Значення цього показника низьке й має тенденцію до зменшення, що означає зниження прибутковості використання активів і пасивів підприємства та неспроможність фінансувати оновлення своїх основних та оборотних засобів.

Показник рентабельності власного капіталу постійно знижується на протязі двох років, що аналізувалися. Це показує, що власники підприємства отримують менше прибутків і тому виникає необхідність в залученні зовнішнього капіталу, але зниження не значне тому на досліджуваний період, це є просто застереженням для підприємства.

Потрібно покращити трохи ситуацію з рентабельністю виробничих фондів. Цей показник зменшується на протязі двох років. Це може свідчити про те, що підприємство експлуатує застаріле обладнання й потребує його оновлення, але показник зменшився незначно тому це може означати, що обладнання модернізується, але в повільному темпі. Рентабельність реалізованої продукції зменшується у 2018 році, що свідчить про зниження ефективності господарської діяльності товариства.

Через те, що 2018 році підприємство зазнало збитків, слід оцінити низькою оцінкою більшість показників рентабельності, власний капітал товариства зменшується й тим самим сприяє звуженню діяльності. Аналогічна ситуація й з коефіцієнтом економічного зростання. Показники фінансової стійкості ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 роки узагальнені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості ТОВ “Нове діло” за 2017-2018 роки

Показник	Методика визначення показника	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+/-)
1 Власні обігові кошти (робочий функціонуючий капітал), тис. грн.	$\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 + p.1695 - p.1095$	8719	3318	-5401
2 Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 + p.1095}{\Phi.\text{№}1, p.1195 + p.1170}$	0,26	1,03	+0,77

Продовження таблиці 2.5

3. Маневреність робочого капіталу, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1100 + p.1102 + p.1103 + p.1104}{\Phi.\text{№}1, p.1195 + p.1170 - p.1695 - p.1665}$	0,18	0,5	+0,32
4. Маневреність власних обігових коштів, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1165}{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595}$	0,41	0,6	+0,19
5. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 - p.1095}{\Phi.\text{№}1, p.1101 + p.1102 + p.1103 + p.1104}$	0,04	0,6	+0,56
6. Коефіцієнт покриття запасів, грн.	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 - p.1095 + p.1600 + p.1605 + p.1615 + p.1635}{\Phi.\text{№}1, p.1101 + p.1102 + p.1103 + p.1104}$	5,2	1,58	- 3,62
7. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1495 + p.1595}{\Phi.\text{№}1, p.1900}$	0,12	0,51	+0,39
8. Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1900}{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 + p.1665}$	8,53	1,96	-6,57
9 .Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1495 + p.1595 + p.1665 - p.1095}{\Phi.\text{№}1, p.1495 + p.1595 + p.1665}$	0,45	0,06	-0,39
10. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1595 + p.1695}{\Phi.\text{№}1, p.1900}$	0,88	0,5	-0,38
11. Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1495 + p.1595 + p.1665}{\Phi.\text{№}1, p.1595 + p.1695}$	0,13	1,04	+0,91
12. Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1495 + p.1595 + p.1665}{\Phi.\text{№}1, p.1900}$	0,12	0,51	+0,39

Дані табл. 2.5 вказують на те, що динаміка власних обігових коштів є негативною. У 2018 році було відмічено зменшення на 5401 тис.грн.

Ситуація є позитивною із коефіцієнтом забезпечення оборотних коштів власними коштами. У товариства нема проблем з перетворенням активів у ліквідні кошти.

Показник маневреності робочого капіталу підприємства на протязі періодів зростає. Це негативна ситуація, бо збільшення запасів призводить до уповільнення оборотності обігових коштів. В умовах інфляції це веде до залучення дорогих кредитів, що зменшує платоспроможність підприємства.

Маневреність власних обігових коштів дещо збільшилась на 0,19 пунктів, і це для підприємства є позитивним явищем.

Аналогічне становище спостерігається й з коефіцієнтом забезпечення власними обіговими коштами запасів. Значення показника збільшується в 2018 році на 0,56 пунктів й свідчить про відсутність проблеми підприємства з запасами.

Значення коефіцієнта покриття запасів на протязі двох років зазнало істотних змін. Негативною тенденцією є його зменшення. Ситуація з запасами на ТОВ “Нове діло” є нестабільною.

Нормальним явищем, що забезпечує достатньо стабільний стан фінансів для інвесторів і кредиторів, вважається відношення власного капіталу до його загальної суми на рівні 60%. У цьому випадку ризик кредиторів зводиться до мінімуму, оскільки, продавши майно, сформоване за рахунок власного капіталу, підприємство може погасити свої боргові зобов'язання навіть тоді, коли частину майна, в яку вкладено позикові кошти, буде знецінено. Як свідчать дані табл. 2.5 частка власного капіталу нестабільна і складає 51%. На 0,91% підвищився коефіцієнт фінансової стійкості. Показник фінансової залежності є нестабільним. Все це свідчить про ринкову стійкість та незалежність підприємства від зовнішніх інвесторів. Позитивна ситуація з коефіцієнтом маневрування власного капіталу. На протязі двох років він постійно знижується й не перевищує нормативний показник, який дорівнює 0,1. Це заслуговує високої оцінки.

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ “Нове діло” за 2017 –

2018 роки відбиті в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ “Нове діло” за 2017 -2018 роки

Показник	Методика визначення показника	2017 рік	2018 рік	Відхилення (+/-)
1. Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1195}{\Phi.\text{№}1, p.1695}$	0,12	1,56	+1,44
2. Коефіцієнт ліквідності швидкої	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1195 - (p.1101 + p.1110 + p.1102 + p.1103 + p.1104) + p.1665}{\Phi.\text{№}1, p.1695}$	0,26	-0,06	-0,32
3. Коефіцієнт ліквідності абсолютної	$\frac{\Phi.\text{№}1, p.1165}{\Phi.\text{№}1, p.1695}$	0,05	0,7	+0,65
4. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	$\frac{\Phi.\text{№}1 p.1125 + p.1135 + p.1130 + p.1140 + p.1145 + p.1155}{\Phi.\text{№}1, p.1605 + p.1615 + p.1635}$	0,2	0,18	-0,02

Дані табл. 2.6 вказують на те, що в ліквідності підприємства ТОВ “Нове діло” сталися істотні зміни. Так у 2018 році становище з абсолютною вищим за норму (0,2 - 0,35).

Значення загального коефіцієнта покриття збільшилось у 2017-2018 роках (з 0,12 до 1,56, тобто на 1,44 відсоткового пункту). І є вищим за нормативне значення, що слід оцінити позитивно.

Як негативну можна оцінити ситуацію з коефіцієнтом ліквідності швидкої. Значення показника суттєво знизилось з 0,26 до - 0,06, тобто на 0,32 відсоткового пункту, але він є набагато нижчим за критичний рівень, це говорить про те, що підприємство не погашає борги. Як незадовільну, можна оцінити ситуацію з співвідношенням короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості. У 2017 та 2018 роках цей показник не перевищував рекомендоване значення, яке дорівнює 1 на 0,8 і 0,82

відсоткового пункту відповідно. Підприємство взмозі погашати свої борги перед кредиторами за рахунок погашеної дебіторської заборгованості.

Таким чином, у другому розділі дипломної роботи були розглянуті виробничо-економічні особливості ТОВ “Нове діло” та його фінансове становище, які свідчать, що:

- ТОВ “Нове діло” - це спеціалізоване підприємство по виробництву хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання.

- форма власності та організаційно-правова форма – Товариство з обмеженою відповідальністю;

- ліквідність є задовільною, підприємство має ліквідний баланс;

- рентабельність у 2018 році має тенденцію до катастрофічного зниження;

- фінансова стійкість є незадовільною у 2017 й 2018 роках. Можна відмітити, що динаміка власних обігових коштів є незадовільною. У 2018 році було відмічено зниження на 5401 тис.грн.;

- аналіз структури капіталу за джерелами формування показав, що за звітний період 2018 року капітал підприємства зменшився на 1196 тис.грн. Це відбулося на 100 % за рахунок власного капіталу .

РОЗДІЛ 3

ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «НОВЕ ДІЛО»

3.1. Організація облікової політики ТОВ «Нове діло»

Порядок формування облікової політики на ТОВ «Нове Діло» визначається двома факторами – нормами чинного законодавства та інтересами підприємства у сфері інформатики. Чинне законодавство визначає загальні положення та нормативне встановлення умов внесення змін до політики щодо обліку й контролю, а також формування фінансової звітності. Нормативне регулювання позбавляє її маневреності, тобто не дозволяє в оперативному порядку впливати на обсяг фінансових результатів. Основним нормативним документом, що визначає розвиток системи обліку ТОВ «Нове Діло», є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність».

Облік на підприємстві регулюється в першу чергу Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та практично кожним П(С)БО в частині організації обліку тих чи інших видів активів, зобов'язань та капіталу. В П(С)БО зазначені основні положення, які враховані при організації облікової роботи і відображені в Наказі про облікову політику ТОВ «Нове Діло».

Необхідно також виділити четвертий рівень – організаційно-розпорядчий. Документи цього рівня формуються безпосередньо на підприємстві його економічними службами (бухгалтерією, фінансовим, планово-економічним та іншими відділами). До цього рівня документів можна віднести:

- наказ про облікову політику підприємства;
- робочий План рахунків бухгалтерського обліку;
- наказ про порядок проведення інвентаризації;
- положення про організацію управлінського обліку на підприємстві.

Згідно зі ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ТОВ «Нове Діло» самостійно розробляє систему і форми

внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

- форми первинних документів, облікових регістрів і внутрішньої звітності для фінансового та управлінського обліку;
- правила документообороту і технологію обробки облікової інформації;
- порядок та правила внутрішнього контролю за господарськими операціями;
- посадові інструкції для облікових працівників та ін.

Наказ про облікову політику є головним документом в бухгалтерському обліку. Оскільки є сукупністю правил ведення обліку на весь час діяльності підприємства, його слід ставити на один рівень з бізнес-планом, статутом чи установчим договором. Розробка такого важливого документа повинна бути урегульована законодавством.

Разом з тим, національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку носять обов'язковий характер. Вони визначають загальні підходи до складання фінансової звітності та пропонують альтернативні варіанти обліку окремих об'єктів чи господарських операцій підприємства. За змістом національні стандарти можна поділити на такі групи:

1 група - загальні питання регламентації обліку та фінансової звітності;

I група – оцінка активів;

II група – оцінка активів;

III група - оцінка зобов'язань;

IV група – доходи, витрати;

V група – регулювання діяльності.

Слід зазначити, що наступний розподіл є умовним, проте, на нашу думку, потрібно розробити групу окремих галузевих стандартів, які б регулювали порядок ведення обліку в окремій галузі.

Відповідно до частини 4 статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для забезпечення ведення обліку

підприємство самостійно може обирати такі форми організації, як введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером.

Форма організації бухгалтерського обліку визначається в наказі про облікову політику підприємства. Головний бухгалтер визначається наказом керівника та, відповідно до частини 7 статті 8 зазначеного Закону, забезпечує дотримання на ТОВ «Нове Діло» встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності; організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій; бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства; забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку.

На ТОВ «Нове діло» функції ведення фінансового обліку розподіляються між виконавцями, як правило, за предметною ознакою: кожен виконавець здійснює весь комплекс робіт на певній ділянці обліку (облік матеріальних цінностей, облік виробничих витрат і т. д.). Усі працівники бухгалтерської служби підпорядковуються головному бухгалтерові.

З точки зору облікової політики, сильні сторони виробничої системи, мають велике значення, оскільки дозволяють сформулювати довгострокову стратегію функціонування і розвитку конкурентоспроможного підприємництва.

Характеристику облікової політики на ТОВ «Нове Діло» подано у таблиці 3.1.

Пожвавлення процесу створення малих підприємств харчової промисловості зумовлене незначним розміром стартових інвестицій, високою інвестиційною привабливістю даної галузі, значною місткістю ринку продовольчих товарів.

Таблиця 3.1

Характеристики функціонування облікової політики на ТОВ «Нове
Діло»

характеристика	розпорядчого документу	Затверджується		Складається		Обсяг документу			Наявність додатків
		Кожного року	Не кожного року	Головним бухгалтером	Залученою особою	До 10 стор.	Від 10 до 20 стор	Від 20 стор	
	+		+	+			+		+

Модель формування облікової політики ТОВ «Нове Діло» подано у таблиці 3.2

Таблиця 3.2

Модель облікової політики ТОВ «Нове Діло»

№	Показники діяльності	Одиниця виміру	Характеристика елементів	Значення показника
				ТОВ «Нове Діло»
1	Чисельність працюючих	осіб	від 3 до 50	45
2	Апарат управління в т.ч. облікова служба	осіб		5 в т.ч 3
3	Кількість цехів	шт	працюючих цехів	1
4	Потужність	т	на рік	2000
5	Асортимент	шт	найменування	40
6	Площа фабрики	кв.м	в т.ч.виробнича	560
Облікова політика				
	Елементи	Характеристики		
1	Загальні положення	Преамбула не обов'язкова		
2	Методологія	Нормативно-законодавча база		
3	Організація	Можливий варіант ведення обліку сторонньою особою		
4	Методика: а) Фінансовий облік;	а)елементи фінансового обліку		
5	Назва розпорядчого документу	Розпорядження про облікову політику (обсяг 3-10 сторінок)		

Характерною рисою ТОВ «Нове Діло» є те, що воно складає лише дві форми фінансової звітності : форма №1 «Баланс», форма №2 « Звіт про фінансові результати».

1.2 Структурно-логічна схема розкриття змісту облікової політики ТОВ «Нове Діло»

Дослідження переваг та недоліків існуючих методик формування облікової політики, врахування визначених вимог дозволило розробити комплексну методику формування облікової політики ТОВ «Нове Діло», яка призначена для використання безпосередніми виконавцями робіт з облікової політики. Структурно-логічну схему розкриття змісту облікової політики ТОВ «Нове Діло» наведено на рисунку 3.1.

Методика облікової політики підприємств передбачає розробку структурно-логічної схеми розкриття змісту облікової політики. У розробленій методиці облікової політики ТОВ «Нове Діло» ключова роль відводиться власнику підприємства, який ініціює розробку облікової політики підприємства. Власники забезпечують захист своїх інтересів через реалізацію процедури вибору суб'єкта формування. Активна участь власника у розробці облікової політики підприємства упереджує номінальний характер його ролі в процесі організації бухгалтерського обліку, що, в свою чергу, забезпечить захист інтересів та збереження майна власника.

Структурно-логічна схема формування облікової політики підприємств передбачає ряд етапів: підготовчий, основний та заключний. Комплексність методики забезпечується виділенням засад, які повинні дотримуватися на всіх етапах формування облікової політики та при її реалізації: загальні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначені законодавством; вимоги до облікової політики підприємств (законності, адекватності, гласності, ефективності, єдності); а також врахування характеру впливу факторів, які зумовлюють вибір об'єктів та елементів облікової політики підприємств.

Одним із етапів формування облікової політики ТОВ «Нове Діло» є процес документального оформлення сформованого комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку,

для чого запропоновано використовувати наказ про облікову політику з частинами управлінського та стратегічного обліку.

Наступним етапом є зовнішній та внутрішній контроль за дотримання облікової політики підприємства.

Заключний етап — внесення змін до облікової політики. Вважаємо, що зміни до облікової політики ТОВ «Нове Діло» повинні документально оформляти тим самим організаційно-розпорядчим документом (положенням, наказом, розпорядженням) і в такому ж порядку, в якому її оформляли при прийнятті.

У випадку внесення до облікової політики ТОВ «Нове Діло» змін, які за обсягом охоплюють більшу частину тексту або істотно впливають на її зміст, організаційно-розпорядчий документ (положення, наказ, розпорядження) про облікову політику доцільно повністю викласти в новій редакції.

Таким чином, формування облікової політики ТОВ «Нове Діло» буде сприяти поліпшенню системи обліку, зміцненню його економіко-правової бази, що в кінцевому підсумку забезпечить належну ефективність прийнятих економічних рішень і господарської діяльності підприємства в цілому та його структурних підрозділів зокрема.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ТОВ «НОВЕ ДІЛО»

4.1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів виробництва підприємстві

Роботодавець в особі ТОВ «Нове діло», відповідно до Кодексу законів про працю України та Закону України «Про охорону праці», зобов'язаний створювати на робочому місці кожного працівника умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечувати додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення нормативно-правових актів з охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві не створена, оскільки штат працівників налічує менше 50, тому функції цієї служби у порядку сумісництва виконує керівник підприємства, пройшовши перевірку знань з охорони праці відповідними державними службами.

Керівник підприємства, як спеціаліст служби охорони праці у разі виявлення порушень охорони праці має право:

- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли передбачених законодавством медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимог нормативно-правових актів з охорони праці;
- зупиняти роботу виробництва, ділянки, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працівників;
- притягувати до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці.

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» та Кодексу законів про працю створення безпечних і здорових умов праці на виробництві

покладено на роботодавця, він не має права вимагати від працівників виконання роботи в умовах, що не відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Шкідливий виробничий фактор виробничий фактор, вплив якого може призвести до погіршення стану здоров'я зниження працездатності працівника. Небезпечний виробничий фактор — виробничий фактор, дія якого за певних умов може призвести до травм або іншого раптового погіршення здоров'я працівника.

Наслідком дії несприятливих виробничих факторів може бути професійне захворювання — патологічний стан людини, обумовлений роботою і пов'язаний з надмірним напруженням організму або несприятливою дією шкідливих виробничих факторів.

Враховуючи особливості діяльності професії бухгалтера у приміщенні бухгалтерії підприємства ТОВ «Нове діло» наявні лише фізичні та психофізіологічні, до останніх можна віднести нервово-психічні перевантаження (розумове перенапруження, перенапруження органів чуття, монотонність праці, емоційні перевантаження). Фізичних значно більше:

- підвищені чи знижені барометричний тиск, вологість, іонізація та рухомість повітря;
- небезпечне значення напруги в електричному колі; підвищена напруженість електричного чи магнітного полів;
- відсутність чи нестача природного світла;
- недостатня освітленість робочої зони; підвищена яскравість світла; пряме та відбите випромінювання, що створює засліплюючу дію.
- підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони;
- підвищена чи знижена температура поверхонь устаткування, матеріалів чи повітря робочої зони;

Розглянемо найбільш значущі фактори більш детально, так багато співробітників бухгалтерії пов'язані з впливом таких **психофізіологічних** факторів, як розумова перенапруга, перенапруження зорових і слухових

аналізаторів, монотонність праці, емоційні перевантаження. Вплив зазначених несприятливих факторів призводить до зниження працездатності та підсилюється втомою. Поява і розвиток втоми пов'язані зі змінами, які виникають під час роботи в центральній нервовій системі, з гальмівними процесами в корі головного мозку. Наприклад сильне зорове перенапруження викликає труднощі з розпізнаванням кольірних сигналів, знижує швидкість сприйняття кольору, гостроту зору, зорову адаптацію, порушує сприйняття візуальної інформації, зменшує на 5 - 12% продуктивність праці. Тривала дія шуму, який є наслідком роботи комп'ютерної техніки може знижувати продуктивність праці до 30%.

Статистика медичних обстеження офісних працівників вказує, що на другому місці знаходяться випадки, пов'язані з дією електричного струму.

Електричні установки, до яких відноситься практично все офісне комп'ютерне обладнання, що знаходиться у бухгалтерії підприємства ТОВ «Нове діло» представляють для людини велику потенційну небезпеку, так як в процесі експлуатації або проведенні профілактичних робіт працівник може торкнутися частин, що знаходяться під напругою.

Небезпеку представляють струмоведучі провідники, корпуси стійок обладнання і іншого устаткування, яке може знаходитись під напругою в результаті пошкодження (пробою) ізоляції та не подавати будь-яких сигналів, які попереджають людину про небезпеку. Реакція людини на електричний струм виникає лише при протіканні останнього через тіло людини. Виключно важливе значення для запобігання електротравмотизма має правильна організація обслуговування діючих електроустановок .

5.2 Заходи спрямовані на зменшення шкідливого впливу найбільш вагомих факторів

Як було вказано раніше, в приміщенні бухгалтерії потенційно небезпечними є персональні комп'ютери, периферійні пристрої, інше

устаткування, світильники, електропроводи та кабелі, які за виконанням і ступенем захисту мають відповідати класу зони, мати апаратуру захисту від струму короткого замикання та інших аварійних режимів. Таке обладнання на жаль відсутнє в бухгалтерії підприємства ТОВ «Нове діло», що значно знижує рівень безпеки під час роботи у приміщенні. Усунути даний недолік можна встановленням в електромережу приміщення автоматичних вимикачів типу ВА.

Також хочу зазначити відсутність в електромережі нульового захисного провідника, що є прямим порушенням вимог електробезпеки, оскільки Під час монтажу та експлуатації ліній електромережі необхідно повністю унеможливити виникнення електричного джерела загоряння внаслідок короткого замикання та перевантаження проводів, обмежувати застосування проводів з легкозаймистою ізоляцією і, за можливості, застосовувати негорючу ізоляцію. Лінія електромережі для живлення персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв повинна бути виконана як окрема групова трипровідна мережа шляхом прокладання фазового, нульового робочого та нульового захисного провідників. Нульовий захисний провідник використовується для заземлення (занулення) електроприладів. Не допускається використовувати нульовий робочий провідник як нульовий захисний провідник. Нульовий захисний провідник прокладається від стійки групового розподільного щита, розподільного пункту до розеток електроживлення. Не допускається підключати на щиті до одного контактного затискача нульовий робочий та нульовий захисний провідники. Площа перерізу нульового робочого та нульового захисного провідника в груповій трипровідній мережі має бути не менше площі перерізу фазового провідника. Усі провідники мають відповідати номінальним параметрам мережі та навантаження, умовам навколишнього середовища, умовам розподілу провідників, температурному режиму та типам апаратури захисту.

Персональні комп'ютери і периферійні пристрої повинні підключатися до електромережі тільки за допомогою справних штепсельних з'єднань і

електророзеток заводського виготовлення. У штепсельних з'єднаннях та електророзетках, крім контактів фазового та нульового робочого провідників, мають бути спеціальні контакти для підключення нульового захисного провідника. Їхня конструкція має бути такою, щоб приєднання нульового захисного провідника відбувалося раніше, ніж приєднання фазового та нульового робочого провідників. Порядок роз'єднання при відключенні має бути зворотним. Не допускається підключати персональні комп'ютери та периферійні пристрої до звичайної двопровідної електромережі, в тому числі з використанням перехідних пристроїв.

Наступним не менш значущим фактором є *режими праці та відпочинку*, так при організації праці, що пов'язана з використанням персональних комп'ютерів, для збереження здоров'я працюючих, запобігання професійним захворювання і підтримки працездатності слід передбачити внутрішньозмінні регламентовані перерви для відпочинку. Внутрішньозмінні режими праці і відпочинку мають передбачати додаткові нетривалі перерви в періоди, що передують появі об'єктивних і суб'єктивних ознак стомлення і зниження працездатності. За основну роботу з персональним комп'ютером слід вважати таку, що займає не менше 50% часу впродовж робочої зміни.

Протягом дня мають передбачатися:

- перерви для відпочинку і вживання їжі (обідні перерви);
- перерви для відпочинку і особистих потреб (згідно з трудовими нормами);
- додаткові перерви, що вводяться для окремих професій з урахуванням особливостей трудової діяльності.

Тривалість обідньої перерви визначається чинним законодавством про працю і Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Також необхідно встановити такі внутрішньозмінні режими праці та відпочинку при роботі з ЕОМ при 8-годинній денній робочій зміні в залежності від характеру праці:

- для операторів персональних комп'ютерів слід призначати регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожні дві години;

- для операторів комп'ютерного набору слід призначати регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 10 хвилин після кожної години роботи за персональним комп'ютером.

У всіх випадках, коли виробничі обставини не дозволяють застосувати регламентовані перерви, тривалість безперервної роботи з персональним комп'ютером не повинна перевищувати 4 години.

З метою зменшення негативного впливу монотонності є доцільним застосовувати чергування операцій усвідомленого тексту і числових даних (зміна змісту роботи), чергування вводу даних та редагування текстів. Для зниження нервово-емоційного напруження, стомлення зорового аналізатору, поліпшення мозкового кровообігу, подолання несприятливих наслідків гіподинамії, запобігання втомі доцільні деякі перерви використовувати для виконання комплексу вправ. В окремих випадках — при хронічних скаргах працюючих на зорове стомлення, незважаючи на дотримання санітарно-гігієнічних вимог до режимів праці і відпочинку, а також застосування засобів локального захисту очей — слід застосовувати індивідуальних підхід до обмеження часу робіт з персональним комп'ютером, зміни характеру праці, чергування з іншими видами діяльності, не пов'язаними з персональним комп'ютером. Активний відпочинок має полягати у виконанні комплексу гімнастичних вправ, спрямованих на зняття нервового напруження, м'язове розслаблення, відновлення функцій фізіологічних систем, що порушуються протягом трудового процесу, зняття втоми очей, поліпшення мозкового кровообігу і працездатності.

ВИСНОВКИ

В першому розділі дипломної роботи, нами було досліджено суть облікової політики; теоретичні аспекти організації обліку і облікової політики. Загальні висновки, що одержані в результаті дослідження, такі: в теорії обліку необхідно відображати принципи формування облікової політики, що дасть змогу уточнити її трактування як моделі організації та методики ведення обліку й отримання інформації, яка відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників.

Крім того, зазначено, що в економічній літературі недостатньо висвітлено роль облікової інформації (обсяг, структура, вимоги менеджерів тощо) для відображення господарської діяльності в контексті минулих, сучасних і майбутніх подій. При розробці національних стандартів потрібно враховувати те, що облікова політика поширюється не лише на фінансову звітність, а й на фінансовий, управлінський та стратегічний обліки, що є логічним для підсистем обліку. Водночас з'ясовані функції облікової політики і рівні суб'єктів внутрішнього контролю облікової політики підприємства, що дає змогу контролювати не лише минулу, а й поточну та стратегічну діяльність, яка стимулюватиме аналіз і пошук шляхів утримання підприємством частки ринку, в умовах конкуренції за споживача.

Облікова політика на підприємстві має бути оформлена одним із організаційно-розпорядчих документів: положенням, наказом чи розпорядженням. Положення про облікову політику встановлює основні правила організаційної діяльності підприємств, організацій, установ та їхніх структурних підрозділів і рекомендується для оформлення облікової політики великих підприємств. Для середніх підприємств доцільно видати наказ про облікову політику з урахуванням специфіки діяльності та потреб управління. Розпорядження про облікову політику підприємства запропоновано використовувати для документального оформлення облікової політики малих підприємств, оскільки воно стосується вузького кола посадових осіб і

практично не застосовується для затвердження інших документів підприємства.

У зв'язку з появою нових об'єктів бухгалтерського обліку, пов'язаних з оподаткуванням підприємства, та користувачів інформації про них гостро постало питання взаємозв'язку податкових розрахунків і звітності із бухгалтерським обліком. Виходячи з цього окремими фахівцями ставиться питання про виділення податкової інформації та притаманних їй методів обробки даних в окрему підсистему бухгалтерського обліку – так званий “податковий облік”.

В другому розділі дипломної роботи були розглянуті виробничо-економічні особливості ТОВ «Нове діло» та його фінансове становище, які свідчать, що ТОВ «Нове діло» - це спеціалізоване підприємство яке проводить діяльність в сфері виробництва хліба та хлібобулочних виробів; виробництва борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання.

Підприємство на сьогоднішній день є нерентабельним, в 2018 році було отримано валовий збиток, що є наслідком збільшення операційних витрат на 127% в порівнянні з 2016 роком.

Вартість основних фондів в 2018 році порівняно з 2016 роком зросла на 162%, що становить 786 тис.грн, це свідчить про ріст підприємства. Спостерігається зростання середньорічної чисельності найманих працівників на 11 %, що може свідчити про розширення діяльності. Як бачимо, основні показники свідчать про зниження прибутку, рентабельності, збільшення витрат, що є наслідком економічної кризи в Україні.

Ліквідність є задовільною, підприємство має ліквідний баланс; рентабельність у 2018 році має тенденцію до катастрофічного зниження; фінансова стійкість є незадовільною у 2017 й 2018 роках. Можна відмітити, що динаміка власних обігових коштів є незадовільною. У 2018 році було відмічено зниження на 5401 тис.грн.; аналіз структури капіталу за джерелами формування показав, що за звітний період 2018 року капітал підприємства

зменшився на 1196 тис.грн. Це відбулося на 100 % за рахунок власного капіталу .

В третьому розділі випускної роботи ми дослідили організацію облікової політики на ТОВ «Нове діло».

Ми з'ясували, що На ТОВ «Нове діло» функції ведення фінансового обліку розподіляються між виконавцями, як правило, за предметною ознакою: кожен виконавець здійснює весь комплекс робіт на певній ділянці обліку (облік матеріальних цінностей, облік виробничих витрат і т. д.). Усі працівники бухгалтерської служби підпорядковуються головному бухгалтерові. Характерною рисою ТОВ «Нове Діло» є те, що воно складає лише дві форми фінансової звітності : форма №1 «Баланс», форма №2 « Звіт про фінансові результати». Вважаємо, що зміни до облікової політики ТОВ «Нове Діло» повинні документально оформляти тим самим організаційно-розпорядчим документом (положенням, наказом, розпорядженням) і в такому ж порядку, в якому її оформляли при прийнятті.

У випадку внесення до облікової політики ТОВ «Нове Діло» змін, які за обсягом охоплюють більшу частину тексту або істотно впливають на її зміст, організаційно-розпорядчий документ (положення, наказ, розпорядження) про облікову політику доцільно повністю викласти в новій редакції.

Таким чином, формування облікової політики ТОВ «Нове Діло» буде сприяти поліпшенню системи обліку, зміцненню його економіко-правової бази, що в кінцевому підсумку забезпечить належну ефективність прийнятих економічних рішень і господарської діяльності підприємства в цілому та його структурних підрозділів зокрема

Розглянувши у четвертому розділі організацію охорони праці на ТОВ «Нове Діло», ми можемо зробити висновок, що підприємство приділяє особливу увагу аналізу та запобіганню небезпечним виробничим випадкам, ми прийшли до висновків, що підприємство виділяє певні кошти на засоби гігієни (мило, рушники, інші миючі засоби). Також виділяються кошти на медико-

санітарні засоби. З робітниками підприємства щоквартально проводяться семінари щодо правильної організації на підприємстві техніки безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Новий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад.: Радченко І.О., Орлова О.М.-К.:ПП голяка В.М.,2010.-768с.
2. Алборов Р.А. Выбор учетной политики предприятия в 1997 году. Принципы и практические рекомендации. - 2-е изд., доп. и перераб./ Р.А. Алборов– М: ДИС, 1997. – 128 с.
3. Амбросов В.Я. Облікова політика в агроформуваннях/ В.Я. Амбросов// Економіка АПК. – 2014. – № 7. – С.96 – 100
4. Васільєва Л.М. Методологічні основи формування облікової політики підприємства / Л.М. Васільєва // Держава і регіони. – 2017. – №3. – С. 35, 36.
5. Голов С. Ретроспективный взгляд на реформирование бухгалтерского учёта в Украине / С. Голов // Бухгалтерский учёт и аудит. – 2005. – № 11. – С. 5—10 ; № 12. – С. 10—20 ; 2006. – № 1. – С. 42—54; № 2. – С. 3—19.
- 6.Онишко Д. Облікова політика підприємства / Д. Онишко // Все про бухгалтерський облік. – 2001. – № 11. – С. 4–6.
7. Житный П. Принципы формирования учётной политики / П. Житный // Бухгалтерский учёт и аудит. – 2015. – № 4. – С. 25–28.
8. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні / В.П. Завгородній. – К. : А.С.К., 2001. – 846 с
9. Копійка О.В. Особливості формування облікової політики сільськогосподарських підприємств/ О.В. Копійка // Держава і регіони. Серія "Економіка та підприємництво". – 2017. – №3. – С. 113, 114
10. Копылов В.А. К вопросу об информационной собственности. // Научно- техническая информация. Серия 1. – 1998. – № 3. – С. 3.
11. Житный П.Е. Методика анализа организационно-технического уровня производства / П.Е. Житный, И.П. Житная, М.А. Мельник, А.А. Садовников // Вісник Східноукр. держ. ун-ту. – Луганськ, 1998. – Вип. 3 (13). – С. 165– 167
12. Конюховский П.В. Математические методы исследования операций в

економіке / П.В. Конюховский. – СПб. : Питер, 2000. — 208 с

13. Смачило Т.В. Інструментальні засоби підтримки прийняття рішень у виробничо-економічній системі / Т.В. Смачило // Україна наукова' 2001 : Матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 5 – 7 листопада 2001 р. – Д. : Наука і освіта, 2001. – С. 20, 21

14. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010.–260 с

15. Барановська Т.В. Використання облікової політики при здійсненні внутрішнього контролю / Т.В. Барановська // Науковий журнал. Вісник технологічного університету Поділля. Економічні науки. Ч II, Т.1. – 2013. – № 5. – С. 89–94

16. Житний П. Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 3. – С. 3–10

17. Пушкар М.С. Облікова політика і звітність : навч. посіб. / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-Бланш, 2013. – 141 с

18. Барановська Т.В. Вплив факторів на облікову політику / Т.В. Барановська // Вісник ЖІТІ. Економічні науки. – 2002. – № 20. – С. 207–211

19. Бірюкова О. Складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства / О. Бірюкова // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2017. – №22. – С. 2–9.

20. Бортнік Н.А. Основні засоби: сутність, визнання, оцінка та облікова політика/ Н.А. Бортнік // Економіка та підприємництво. – 2017. – №4. – С. 258–261.

21. Бутинець Ф. Ф.Теорія бухгалтерського обліку: підруч. [для студ. спец. 7.050106 "Облік і аудит" вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 640 с

22. Деньга С.М. Розвиток інформаційних систем управління за

бюджетами / С.М. Деньга // Актуальні проблеми економіки [Текст] : наук.-екон. журн. / ВНЗ "Національна академія управління". – К., 2008. № 10. – С.41–48

23. Хендриксен Э.С. Теория бухгалтерского учета / Э.С. Хендриксен, Ван Бреда М.Ф.; под ред. проф. Я.В. Соколова; Пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.

24. Сук П. Облікова політика підприємства / П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2015. – № 1. – С. 2–4.

25. Твердомед А. Установите учетную политику / А. Твердомед // Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2000. – № 7. – С. 5–10.

26. Твердохліб М.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: навч. посіб. / М.Г. Твердохліб. – К. : 2000. – 367 с.

27. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підруч. / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2016. – 1080 с.

28. Тучак О. Наказ про облікову політику/ О. Тучак // Баланс. – 2008. №5/6. – С. 55–58.

29. Фридланд А.Я. Учётная политика предприятия / А.Я. Фридланд, Л.С. Ханамирова. – М. : ПРИОР, 1999. – 96 с.

30. Хамидуллина Г.Р. Анализ построения учетной политики организации // Все для бухгалтера. – 2012. – № 22 (94). – С. 2–8.

31. Пантелійчук Л. Облікова політика підприємства / Л. Пантелійчук // Праця і зарплата. – 2002. – № 3 (395). – С. 20– 23

32. Міщенко С.М. Облікова політика в системі управління банком: автореф. дис к-та екон. наук: 08.06.04 / Нац. аграр. ун-т. – К., 2004. – 21 с.

33. Міщенко С. М. Облікова політика як елемент підвищення ефективності діяльності банку / С.М. Міщенко // Вісник Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2003. – № 2 (60). – С. 152–158.

34. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективна монографія у 2 т. / за ред. П.Й. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 1. – 358 с.

35. Organization of a strategic management accounting in an innovative economy / A Grinko, N Havrylenko, T Kostash, M Plekan, S Breus - Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 2020.- №5. С.24

36. Гавриленко Н.В., Грищенко О. В. Постановка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект // Development strategy of science and education: Collection of scientific articles. - Fidelite editions, Namur, Belgique, 2017. С. 179-182

37. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Проблеми застосування методів визначення справедливої вартості активів і зобов'язань. Збірник наукових праць «Проблеми системного підходу в економіці. Національний авіаційний університет - Проблеми системного підходу в економіці, 2017. - №3 (57) . С.168-173

38. Гавриленко НВ, Швед В. Податково-облікові ризики витрат на маркетинг. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток": до 90-річчя заснування ХНТУСГ, 15 жовтня 2020 р. Харків: ХНТУСГ, 2020. С. 53-56.

39. Буга Н. Ю., Гавриленко Н. В. Методика обліку та формування облікової політики на малих підприємствах Миколаївського регіону // Генерация наукових ідей: культурологічні та правові аспекти досліджень проблеми сучасного українського суспільства. - Матеріали наукової конференції. Вип.1 Первомайськ: ПФ КІРУЕ, 2011. С. 19-25

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Систематизація трактування облікової політики в літературних джерелах

№ з/п	Автори	Визначення облікової політики підприємства
1	2	3
1	Алборов Р.А.	«Облікова політика підприємства є сукупністю принципів та правил (варіантів) організації та технології реалізації способів (метода) бухгалтерського обліку на підприємстві з метою формування максимально оперативної, повної, об'єктивної та достовірної фінансової та управлінської інформації.»
2	Бакаев А.С..	«Облікова політика підприємства є регламентацією прийомів побудови бухгалтерського обліку, яка включає первинне спостереження (документування та інвентаризація), вартісний вимір (оцінка та калькуляція), поточне групування (рахунки та подвійний запис) та підсумкове узагальнення (балансове узагальнення та звітність) фактів економічних подій господарської діяльності.»
3	Барановська Т.В	«Облікова політика підприємства – це вибір самим підприємством конкретних методик, форм і техніки організації бухгалтерського обліку»
4	Білуха М.Т.	«Облікова політика підприємства – це вибір суб'єктом господарювання методичних прийомів відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарських операцій на конкретний період із числа легалізованих державними органами управління (переважно на рік)»
5	Борисов А.Б.	«Облікова політика підприємства – сукупність обраних підприємством способів ведення бухгалтерського обліку (первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності)»
6	Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку:/ Вид. 2-е доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.	«Облікова політика – це сукупність конкретних методів і форм ведення бухгалтерського обліку, що обирається підприємством виходячи із загальноприйнятих правил та особливостей своєї діяльності для підготовки та надання фінансової звітності»
7	Бухгалтерський словник / За ред проф. Ф.Ф. Бутинця	«Політика облікова – обрана підприємством сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів господарської (статутної) діяльності) у відповідності з особливостями його господарської діяльності та застосовується ним на постійній основі протягом всього звітного періоду»

9	Большой бухгалтерский словарь	«Політика облікова – обрана підприємством сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів господарської (статутної) діяльності) у відповідності з особливостями його господарської діяльності та застосовується ним на постійній основі протягом всього звітного періоду»
10	Быков В.А., Бычкова С.М., Пятов М.Л., Семенова М.В., Соколов Я.В.	«Вибір одного з запропонованих нормативними документами варіантів методики обліку конкретних операцій, самостійна розробка способів ведення обліку та обґрунтування відхилень від приписів нормативних документів складають <i>облікову політику підприємства</i> »
11	Бычков М.Ф., Балашова Н.Н.	«Облікова політика підприємства – це прийнята підприємством сукупність способів (прийомів) ведення бухгалтерського обліку – первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності»
12	Вдовенко Н.	«Під обліковою політикою організації розуміється обрана нею сукупність способів ведення бухгалтерського обліку: первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування і поточного узагальнення фактів господарської (статутної чи іншої) діяльності»
13	Внешнеэкономический толковый словарь / Под ред. И.П. Фаминского.	<i>Облікова політика</i> – політика центрального банку щодо регулюванню облікового ринку
14	Голов С.Ф., Костюченко В.М.	«Методи оцінки та виміру, які окремі компанії обирають з тих, що звичайно застосовуються відповідно до законів, облікових стандартів та комерційної практики»
15	Гуйда Л.	«Вибір (можливість вибору) одного із запропонованих способів або розробка власної оригінальної системи обліку в рамках загальної концепції розвитку бухгалтерського обліку в країні»
16	Дерій В	«Засіб, що дозволяє адміністрації підприємства (фірми) легально маніпулювати фінансовими результатами»
17	Ефремова А.А.	«Облікова політика підприємства система, що централізовано встановлює загальні правила бухгалтерського обліку; їх конкретизація та механізм виконання розробляються на кожному підприємстві, виходячи з умов діяльності, ступеня усвідомлення її особливостей (в порівнянні з загальною моделлю), кваліфікації персоналу, наявності технічної бази управління»

ДОДАТОК Б

Етапи формування облікової політики підприємства

№	Автор	К-ть етапів	Етапи формування
1	2	3	4
1	Барановська Т.В.	3	1 Представлення та узгодження проекту облікової політики з власником 2. Внесення змін з урахуванням зауважень власників 3. Затвердження облікової політики підприємства
2	Житний П.Є.	3	1. Організаційний 2. Методологічний 3. Інформаційно-технологічний
3	Пушкар М.С.	11	1. Постановка мети та визначення облікової політики підприємства 2. Вибір суб'єкта формування облікової політики 3. Дослідження складу і характеру впливу факторів на формування облікової політики 4. Вибір і обґрунтування вихідних положень(принципів) побудови облікової політики 5. Визначення об'єктів облікової політики 6. Вибір та розробка елементів за об'єктами облікової політики 7. Дослідження впливу варіантів облікової політики на показники фінансово -господарської діяльності підприємства 8. Документальне оформлення та затвердження облікової політики 9. Розкриття сформованої облікової політики 10. Внесення змін до облікової політики та контроль за її виконанням 11. Впровадження обраної облікової політики та контроль за її виконанням

ДОДАТОК В

ВИВЧЕННЯ СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ на ТОВ «НОВЕ ДІЛО» (УЗАГАЛЬНЕНІ ДАНІ АНКЕТУВАННЯ)

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ПРОБЛЕМАМИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

Назва	Наявність	Чисельність працівників
2. Наявність структурного підрозділу, що займається виключно питаннями обліку, звітності та контрольно-ревізійної роботи	+	2

II. РІВЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

2.1. Як часто керівник звертається за інформацією до бухгалтерського обліку:

Щодня	-
Щомісячно (підведення підсумків)	+
Перед річними зборами (для доповіді)	+
Не звертається взагалі	-

2.2. Ступінь залучення головного бухгалтера до управління:

Є членом правління /дирекції/	-
Постійно запрошується на поточні наради	+
Періодично запрошується на поточні наради /правління/	-
Зовсім не запрошується до управління	-

2.3. Чи залучається головний бухгалтер до договірних відносин:

Візує договори (проекти)	-
Залучається як радник-консультант	-
Не залучається	+

2.4. Чи входить у функції бухгалтерської служби доведення внутрішньогосподарських планів до структурних підрозділів

Ведеться управлінський облік за структурними підрозділами	-
Доводяться ліміти витрат до окремих структурних підрозділів	-
Управлінський облік відсутній	+

ДОДАТОК Г

НЕДОЛІКИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ТОВ «НОВЕ ДІЛО»

Недолік	Зміст недоліку
1. Недоречність застосування окремих елементів облікової політики	Пунктом 27 П(С)БО 7 “Основні засоби” визначено, що амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів поряд з іншими методами може нараховуватися у розмірі 100 % їх вартості у першому місяці використання об’єкта. На нашу думку, застосування такого методу нарахування амортизації є необґрунтованим, оскільки нівелює різницю між оборотними й необоротними активами, призводить до нерівномірного накопичення витрат і порушення принципу відповідності доходів і витрат.
2. Недоречність застосування окремих елементів облікової політики	Так, пункт 16 П(С)БО 7 “Основні засоби” дозволяє підприємствам проводити переоцінку об’єктів основних засобів, якщо їх залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. Пунктом 34 “Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів” запропоновано два альтернативних способи визначення порога суттєвості для проведення переоцінки основних засобів, згідно з якими порогом суттєвості може прийматися величина, що дорівнює: 1) 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об’єктів основних засобів від їх справедливої вартості; 2) 1 відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства. Проте нескладні арифметичні підрахунки з метою порівняння зазначених способів визначення порога суттєвості для проведення переоцінки основних засобів доводять їх нерівноправність та вартісну невідповідність, і, загалом, економічну недоцільність застосування другого способу, оскільки, якщо підприємство отримає чистий прибуток у розмірі 500 грн., застосовуючи другий спосіб встановлення порога суттєвості, бухгалтеру доведеться проводити переоцінку основних засобів, якщо їх залишкова вартість більше ніж на 5 грн. відрізнятиметься від справедливої вартості об’єкта
3. Суперечливість окремих елементів облікової політики принципам обачності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат	Це стосується, насамперед, застосування спрощеного 100-відсоткового методу нарахування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів, використання способів оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг, методів оцінки вибуття запасів (крім методу ідентифікованої собівартості), непрямого способу обліку транспортно-заготівельних витрат, прямолінійного методу нарахування амортизації необоротних активів
4. Наказ про облікову політику містить типові помилки, частина з яких пов’язана з формальним ставленням до формування облікової політики на практиці та	Найскладнішим під час складання Наказу про облікову політику залишається вибір найефективнішого, економічно обґрунтованого і виправданого з позиції формування фінансових результатів та досягнення тактичних і стратегічних цілей бізнесу варіанта обліку. Проте цей вибір не має бути формальним. Елементи облікової політики повинні вибиратися свідомо,

нерозумінням її впливу на прийняття рішень, а частина – з недосконалістю чинного законодавства та необґрунтованою частотою змін у ньому	зважаючи на можливості їх застосування до конкретних об'єктів, з урахуванням їх недоліків і переваг, особливостей діяльності підприємства. Наказ про облікову політику необхідно складати послідовно, без повторення змісту чинних нормативних документів, розкривати усі елементи облікової політики, вибрані підприємством, лаконічно та стисло. Додатки до Наказу про облікову політику підприємства мають бути оформлені у вигляді таблиць довільної форми та пронумеровані. На них обов'язково повинні бути посилання в тексті Наказу.
---	---